

Washington University School of Medicine

Digital Commons@Becker

The Robert E. Schlueter – Paracelsus Collection

Rare Books Collection

1562

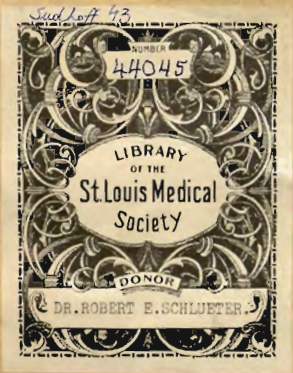
Viri illustrissimi Aureoli Theophrasti ab Hohenheim, helvetii et haeremit ae prudentissimi, medeici praestantissimi, De gradibus, de compositionibus et dosibus receptorum ac naturalium, libri septem

Paracelsus

Follow this and additional works at: <https://digitalcommons.wustl.edu/paracelsus>

Sudhoff 43

Sudhoff 43

VIRI ILLVS-
 TRISSIMI AVREOLI
 THEOPHRASTI AB HOHENHEIM,
 HELVETII ET HAEREMITAE PRVDENTISSIMI,
 MEDICI PRAESTANTISSIMI, DE GRADIBVS, DE
 COMPOSITIONIBVS ET DOSIBVS RE-
 PTORVM AC NATVRALIVM
 LIBRI SEPTEM.

* *Artyx n. d. n. g.* *

MYLOECHI
 Excudebat Petrus Fabricius,
 M. D. LXII

DOMINO ADOLPHO HER-
MANNO RIEDESEL IN AEYSEN-
BACH, VIRO NOBILITATE ET DOCTRINA
EXCELLENTISSIMO AMICO SYN-
CERISSIMO, SALVTEM OP-
TAT MAXIMAM.

Vemadmodum, non om-

nis fert omnia tellus, vir clarissime,
sed regiones singulae sua peculiaris commoda
& incommoda producant: ita quoque Dei Liberali-
tate (qui cuncta potest efficere sua diuina volun-
tate, ac ex immenso thesauro omnia gratis largitur)
singulae hominum aetates habent sua bona,
quibus plurimum inter se differunt ac rerum osten-
dunt miras similitudines: Nihil enim sub hoc amplissimo caelo existit firmum
ac stabile: Omnia orta intereunt, ac vnus interitus est alterius ortus: Singula
pauculum crescunt, donec ad summam perueniant statum, ex quo iterum de-
scendunt ac tendunt ad interitum suscipiuntque nouas formas: Sic tres Ecclesiae
mutationes factas esse, viriote natura, legis & gratiae manifeste constat, quos
nonnulli dum non intelligerent, male iuxerunt diuersos ipsi praesse Deos,
quasi Deus Legis foret seuerissimus ac truculentissimus, nunc autem gratiae
misericors & clementissimus, cum sit vnus & idem Dominus ac Deus, quo ab
omni aeternitate absque omni fine ac mutatione in eadem natura permanente,
mutationes fiunt innumerae. Artes cum Liberales, tum mechanicae in vniuerso
i terrarum orbe, & singulis eius partibus mirabiliter nascuntur, crescunt
ac florent, postea iterum languescunt ac decrescunt, non aliter atque animalia
& planta, suaeque habent tempora. Hominum studia vni cum aetatibus miras
subeant mutationes. Vniuersi dum in tempore garriendi, iam tempus sciendi in-
siere quis negabit? Leges posteriores abrogant priores: Florentissimae respu-
blicae funditus euerse sunt, aliae vicissim exiguis principijs ad summam perueni-
unt salubris, Terra singulaeque ipsius partes quaelibet aetate nouam extrudunt fi-
dem: Nam Germania nostra olim fuit adeo rudis, deserta, palustris & inculta,
vt constantis rumor sit ad ceteros sparsus, Germanos inhumanius ferarum

more viuere: Vnde Galenus libro primo de sanitate tuenda, ait se hominibus scribere, non autem magis agris, sicut & barbaris Germanis, quam apris, vrsis, et Leonibus, quod pueros recentes natos deserent ad flumina, ac ille in aquis gelida probarent, nam corpora forent firma, Nobis iam tempore, quam sit exalta & polita, non solum Germanis finitimisque nationibus notum est, verum & extremis Indiis. Non si inspiceret Cornelius Tacitus, Herce eam vix amplius agnosceret, ac nimirum exclamaret de stoua: Hei mihi qualis erat, quantum mutatus ab illo. Contra sui regio palestina fertilissima, (ut Spiritus sanctus docet) nunc autem barbarie oppressa, deserta ac serio confecta iacet. Eodem sane modo medicina verū Dei nomen scriptis mutationis sensu: Quia mundi I E H O V A primis hominibus, qui naturaliter vixerunt, maximam naturae cognitionem cum longa vita et longis. Ceterum peccato nimirum paulatim cresecante, vsq; adeo ignorantia successit scientiae, tenebrae luci, et Dominus non solum homines morbis affigeret, sed etiam diluio omnes, praeter admodum paucos, periret, cum quibus prima & praecleara scientia naturae, maxima ex parte interijt. Hermes quidem dicitur postea duas lapideas tabulas reperisse, in quibus veteris medicinae & totius naturalis scientiae vestigia relictas habent, sed ars vera, nec illis erat inscripta, nec homines tam à Noe dilisq; recte didicerunt: Ideo q; desitit vera ars, et citam morbus in genus humanam sententibus, ad observationem confugerunt, quibus vna cum reliquis tantum sic cessu temporis effecere, ut artem quandam collegerunt, de qua Hippocrates meminit dicens, Medicina est antiquissima, cuius principium & meibodus sunt inuenta, per quam omnis vsu ac tempore comprobatur, tum priora, tum ea, quae adhuc restant. In lege idem ait, medicinam omnium artium praeclearissimam esse, sed propter ignorantiam eorum, qui eam exercent, & ob vulgi ruditatem, quod iustus, medicos esse iudicat, eò denem, ut castitiam etiam longe vultusam censatur. Simile deniq; dicit bulisiodi sunt medicis personis, quae in Tragetidis introducantur: Vt enim ille figuram, habitum & personam eorum gerant, quos referunt, ac nihilominus re vera laet non sint, ita quidem medici sime & nomine multi, re autem & opere valde pauci. Est hūc liquet medicinam ante Hippocratem fuisse, & sincerum tractatū, quam vulgus medicorum ipsius declarari: Hippocrates vero artem negligensia & insitia mutilem & laterā in quendam ordinem redegit restituitque. Hanc artem quodammodo resituit, sensim inquirant ac obscurant posteriori, qui sese proficebantur Hippocraticos, quam tamen illi nequaquam, praeterquam nomine erant, quod post annos 200. ab Hippocrati morte. Galen

tenus multie testatur locis, ac eos obiurgat. Is Galenus autem quasi per trassennam Hippocratis arcana vidit, quae plurimum est admiratus, ac varijs laudibus persequuntur. Sed ipse plus satis ad circumstantiam exteremag; accedens, quae emphatissimam praebet materiam loquendi desitit. Hippocrates paucis res ipsas ex parte docet, quarum exteriora Galenus multis de pingui coloribus morte oratorum: Nos tamen negarim Galenum quaedam egregia effecisse in leuioribus morbis: Ad arcana vero, quae Hippocrates cognouit, nancq; est ingressus: Quo factum est, ut corporum veras formas non cognouerit, ideog; eas à corporibus eliceret, aut separare non vultit. Habuit ergo Hippocrates dona sua, & Galenus ius quae omnia Deus largitus est pro eius libere voluntate, qui noluit vere religionis contemptoribus omnia tribuere, ne perpetuo nostri agerent acceptores, & quasi Dominus nequeat suos electos meliora docere, qui in maxima promissis dona pijs, imo sacris eos participari omnium, qui in caelis ac terris exsultant, vnde Socrates illa prodijt ratiocinatio, omnium amicorum sunt communia, boni & Deo sunt amici, omnia igitur sunt ipsorum communia. Infideles vtro ait se non agnosceret, sed peccatores punire & peccato, ut vero scopo aberrant. Veram medicinam est res sancta & Dei munus, quod medium filius extra Ecclesiam apud Tartaris, validos otores Christi, tudeos perfidos, Tartaros, aliosq; veri nominis irrisores non magis querendum, quam in Ecclesia est, propter quem aeterna medicina descendit ex caelo, genog; enrauit. Quid igitur querimus apud ipsos, qui nihil solū habent? Confugiamus ad aeternam sapientiam omnibus boni causam, non animales homines, quorum opera sunt peccata. Initium sapientiae timor est Domini: omnia quae primū in ipsa offert Dominus: Quod si propter nostras iniquitates continuo nō omnia adsequamur, & in abditā naturae nos intronittamur, pulsabimus acriter, & simul orabimus supplices, quo praeuicam ostant, non testam ingrediamur. Hec tria cū Theophrasto videmus medico imprimis necessaria, videlicet, veri diligentissima inquisitio, pulsus acris siue constantia in querendo, & oratio pia, quibus dispulsus, ac vinctus nil non tribuit Deus. Hinc incipimus nostros canones, non ex proprijs & obscuris animi conceptionibus, padeat nos, iuramento dato à vero dace desicere, qui candidi largiunt, omnia vincit & in sua potestate quaeq; habet) in ditena castra foribus plena, Cogitemus omnes morbos omnesque mortem esse peccati poenam, quam nemo potest mitigare, longe minus totam auertere, nisi fuerit in his actus excellenti aliqua re à Deo tradita: Quem alio dum enim Christus verus Dei filius nos redemit ab aeternis moribus sic oportet medicum, corporis morbos arte & curare, quosq;

EPISTOLA.

tempus dissolutionis venit, quod certe non fieri potest absq; celesti medicina, quam Deus firmam, certam & efficacem donat suis contra peccati operationes, quo agnoscamus per eam longe diuiniorem medicinam, nq; respondeat nostra. Et Christus ipse professus est se medicum esse, qui mortuos excitauit, varijs effectus morbis pristinae ualidius restituit diuina uirtute & exterius medijs, vt salua & palceribus. Sepe etiam solum dixit aegro, & remittitur tibi peccata tua, ac statim reualuit. Samaritanus oleum & uinum infudit uulneribus, quibus suam prestitit officium: Quia omnia creator, coelum, elementa & uniuersa, quae ex ipsis nascuntur in usus hominis fecit, ualq; nos ea inquirere de vi ad hominum uirtutem ipsiusq; immensam gloriam: Quamobrem firmamentum siue coelum uinum inferiora mouens diligenter considerandam; eiusq; uirtutes mirabiles in rebus mutationibus obseruande sunt, quorum ignarus nemo est dignus nomine medici. Tertio loco elementa occurrunt, & quaecumq; ex ipsis nascuntur, quo maioris ac minoris, hoc est hominis, singulae partes sint notae: Coherent namq; partes utriusq; mundi certa proportione, cogitatione & necessitate, quae Spagyrica ars, corpora in simplicissima resoluens, ac format efficacissimas corum deinsonstrans, imperfecta absolutens, ualiditissimè oculis subijcit. Hanc aut intellectus medici prorsus ante doctrinam Theophrastam reliquerunt, aut nimis frigide tractarunt, licet ipsa sit anima & spiritus totius artis, quod optima experientia omnium certissimam examen ipsi coniungunt, quae generalia, omnesq; communes intentiones à Deo per caelum, elementa & secunda corpora composita rationi data in lucem producat, explicet, probet ac in usum commodissimum transferat, quo & sensus & ratio suauit approbentur ipsas res, non umbrat: Nam tota medicina est dispersa per omnia corpora naturalia, & nubilonibus membra ipsius se inuicem cognoscunt, & necessario coherent uinculo. Nec aliunde ipsam colligimus quam ex ipsis mundi partibus, quas semper inspicimus ac diligentiissime legimus: Certiora enim docet, quam omnes libri haecenus de hac arte conseripti: uincitque mundus uia epharmacopaei, hoc est, naturae officina, quae res conuertit ac producit ueram, hominibus commodissimas non fallas & inuites: Hinc constat medicinam esse artem sanctam, firmam & certissimam, effectusq; ipsam probat, non peccant, quod summi numinis sit donum, & coelum, elementa, totusq; mundus non nator, ac semper eandem seruet cum humano corpore proportionem & analogiam, in qua telum & lentam palpamus manibus, & oculis uident certitudinem, ut magis magisq; dolentis, nos tam diu oleum & operam (quod dici solet) perulisse in medicina

indiori,

NVNCPATORIA

uuliori, quae tamen & nos dignos curatorem melius laetati sumus & quae opes & nomines possumus eadem comparare, si meliorem nos Theophrastus non docuisset, et quotidie cum natura doceret: Non enim medicina (et iam diximus) constituta est per hominum opinionem, sed Deum & naturam, quae constanter magnae, energiae aequat, omniaq; ad optimum suum deducit: Itaq; in tuamur consentiente omnipotentè Deo, naturam, quae mirifice explicat uarijs modis maiestatem Domini, atq; ad eandem inuitat nos, quo cognoscantur omnium coherentiam: Probamus ergo artem, celestiq; doctrina & experientia. nec concedimus argumenta diuini di. Hippocrates uel Galenus dixit, et ego ueram esse oportet, Sed talia, Aeterna sapientia dixit, aut natura demonstrat, quare necessario ueram est. Si medicina siue ualidius, ex multis libris promulgata foret uera, doctissimi cum artis essent quoq; praesentissimi in morbis curandi, quod falsum esse Hippo & tonioribus notam est: id plurimis declarare exemplis, nisi existerent medici: Dependat quisq; secum, nam preceptis experientia respondeat. Est profecto res turpis tanta conscribere uolumina, & uicem alij indicere, quae adeo est fallax, ut sepe mulieres ipsos uincant in morbis curandis. Est adhaec longe turpius Doctori, quum culpa redergat ipsam. Praeterea certum est alicuius esse artis principia, ut nec à Deo ueraq; natura originè doceat, uel probam ignis ferre queat, qui strames & chartas cito absumit, quibus sublati, ars perit. Quae propter eximie uir, non est mirum, si medicina fiat restauratio hujce nostris temporibus, quibus Deus sempiterna lux mira reuelat. Quia ipsi difficile hominis terrenti figmentis, sua autem bona, quae sunt certa ac falsa, amat & manifestari cupit: Nihil enim teste spiritus sancto alicui reconditum est, ut non reuelaret, & nihil alicui occultum, quod non sciat, ideo nos trito proserbio dicimus, Tempus proferre rosas. Sophocles inquit: *μηδ' αὐτὰρ ἄνθρωποι παύειν, οὐδ' ἄναρ ἰπὸν, ἢ αὐτὴν ἀναστῆσαν ἄνθρωπον.* Pateribus uir grauis & doctus in problematis inquirens causam, ad quam ueteres Saturno testis caputibus sacrificauerunt, arbitrat, uoluisse per id significare, ueritatem telum ignotamq; esse, quam tempus enoluit atq; detegit: Quod Saturnus, qui dicitur *λύειν, quasi λύω, hoc est tempus est inuenire temporis Deus & autor.* Signis multis discernere possumus inflare mutationes: quoniam in posture in summi suum gradum ascenderunt. Item si nos repetamus Historias, aut Historicos legamus diligenter, inuenimus bona & mala simul creuisse, non quod sint idem, aut pariter in totam exierint, ueram singula in suis, omniaq; tendant in suo ordine ad summa fastigia: Quoniam admodum exasperat morbis, exasperata remedia, ita excreuit tempo-

tempo-

temporibus extremo concutiunt. Hæc cum ita sint, nemo sane mentis ægre ferret, nos omnes intendere vires, ut certam & nosam hominum medicinam, ac æterno utroq; medico promissionem introducant, ac ueterem, que uibrans uera refert, omittamus, præter obseruationes, quas ad ueras nostras regulas pulchro ordine referemus, easq; explicabimus: Nam hæc ars nos ita in natura æterna introducit, morbos quasi digito demonstra, ac remedia subtilissima & perspicuissima, que morbos omnino tollunt, ostendit, ac præparare docet: Siquidem ista rerum forma efficacissima, a materia crassa & stupida separantur, quarum unus scripturas tantum præstat, quantum cum sua materia integrum pondus. A forma enim, ut & philosophi ueteres testantur, omnes actiones procedunt, materia uero sustentat eas, ac impedit, quo minus forme siue qualitates penetrent, sibiq; similibus & laborantibus in minori mundo succurrat, officiumq; præstent: Quod, enim corpus extra hominem habet in homine aliquid sibi cognatum & simile, quod accedit & inuadet quoties similitur. Sic Euphrasia oculis medetur sua forma, que ex stomacho ascendit ad oculos, & sum querit signatum, illique fert suppetias, non aliter atq; species siue forme rerum singule conantur sibi simile producere, suasq; species conferre, ne pereant. Et sicut anima huius mundi rebus caducis immensa, non seipit ea, que sunt spiritus, ita quoq; forme nimum aligatæ & inuoluitæ nequeunt obire sua munera: Ars autem Spagyrica optime separat, aptasq; reddit ad penetrandam, suisq; membris succurrandis. Quare nemo mirabitur discipulos sapientissimi Theophrasti radicibus tollere morbos hætemas apud ueri similes Galenitas incurabiles, quales sunt paralytica, Epilepsia, paralytica, hydrops, morbus gallicus & lepra: quod æterna seu forme abstractæ omnia penetrent, purgent, pristinaq; ualitudini per omnia corpus restituant, auxilium ferendo, non extrahendo, quicquam uolentes, sed attenuata male educit, bona conseruat & confirmat, cum huiusq; etiam præsertim. Hæc huiusq; non proderant in luce: quod singula debeant fieri suis temporibus. Veim uideris omnes medicine studiosos admonitos, ac propter communem reipublice utilitatem adhortatos, ut mentis acrimam intendant, bona oblata ambabus uicis amplectantur, temporis sapientum more inferant, in philosophia alchymicisq; diligenter exerceant, D E M in primis, postea uincensum mundum ac singulas eius partes in homine probe discant, & obseruent, imposturas, mendaciam aliæq; similes fugiant, nec tradant se otio, æternis deprecibus, accidentibus, quibus semper laruati esse coguntur, nunquam libero & naturali uultu. Ad hæc diuinam artem prædare si septem libri Theophrasti de gradib. & com-

positioni-

positionibus uiam seruant, quibus intellectus mirifice animus illustratur, quod hætenus absq; omni fere fructu plurimus, gradus & compositiones externis qualitatibus consueuerunt ac prescripserunt, que debuissent compositione et resolutione ueræq; anatomie inquirere, quemadmodum noster Theophrastus naturam diligentissime obseruans longo uisu magnæque laboribus (quos lumen nature utilissime promouit) gradus omnes ingeniosissime ad quatuor elementa omnium corporum concretorum simplicissima reduxit, tribuitq; singulis parentibus magna iusticia suos liberos: Nam elementa nihil aliud sunt, quam matres, semina, metrices & prima corpora composita, ex quibus omnia reliqua mixta nascuntur, & in que resoluntur: Nulle ipsi insunt acta qualitates, sed Potestate omnes, quod ex ipsorum concursu uirtute celestis adiuantæ, que uis corpora prodeant. Non tamen ex quouis elemento quoduis oritur corpus, uerum singula signum sua. Sic terra est suorum mater, que sunt quatuor uirtutibus prædita, quibus liberi suos parentes superent, Aqua producti sua, eaq; alit: Eodem modo aer & ignis ex se progenerat nutriunt: Tria itaq; existunt corpora simplicissima, sulphur siue resina, Sal & Liqueor, qui mercurius & cotoronium dicitur, que nemo animam debet inducere nostrum esse sal, sulphur & mercurium uulgi, quod horum singula quatuor consistunt elementis, resolunturq; in tria prima eiusdem generis simplicissima, a quibus elementa multis differunt modis: Nam elementa sunt quatuor, principia tria, que sunt corporum simplicissima & prima, illa uero mixta & prima compositorum, hæc præcedunt & permanent inubilissimas in elementis & omnibus compositis siue physicis corporibus: Conueniunt iterum, quod potestate quidam existant, & qualitatibus careant, omnia corpora physica signant. Sunt itaq; ipsi elementa ualde à sensibus abstracta: Quia summe qualitates non insunt ipsi, sed ex elemento ignis procedunt, distinctio et cognitio eorum ex effectu comparatur: Nam terra naturam demonstrat riuus progeneris, ut plantæ & animalia. Sic quid sit aqua docent ea, que ex ipsa gignuntur, ut metalla: Nec miraberis elementa carere qualitatibus, cum hyppocrates, Aristoteles, Galenus aliq; philosophi uno testantur ore, elementa non inueniri para: Quoditates inesse actu, apparent ex compositione: Aquam & ærem optima esse constat, que nullam uolentemque qualitatem continent. Nulla addiderit nec quibus ostendit quatuor elementis quatuor summas qualitates inesse, quarum ambæ simul aut altera saltem inducere eas qualitates ipsi solis conuenire, sed contrarium euidenter nobis demonstrant: Quia experimur corpora dissoluendo eo nos ipsos reducere, ut sint omnis qualitatis expertia: Herbarum namque

** succos,

succos, vinum aliq; plurima digerendo ac separando, Carent postremo omnium excellenti qualitate, & quanto maior ac diligentior sit secretio, tanto minus qualitates in singulis partibus sentiuntur, quod quidam norunt ex vini spiritu, quem ideo vocant quintam essentiam, quasi sit natura celestis & non elementaris: Hoc si verum est, omnia hæc inferiora essent quinta essentia: quod singula eo reduci queant, ut nulla adsit vehemens qualitas: Ceterum de elementorum natura alio dicemus loco, ubi paracelsi meteororum causas & effectus dimiserimus, hæc hoc tempore sufficient. Corporib. ex elementis genitis, duas tantum qualitates tribui, manifeste optimeque arguuntur in operis principio author docet: Nam quicquid reuera est calidum, id simul est siccum: Et quicquid æstu est frigidum, idem exitum humidum. Has duas qualitates, frigiditatem & caliditatem Aristoteles & medici ipsi didicerunt esse agentes, reliquas duas ponant patientes, quasi prioribus subijciuntur & earum sequantur Dominium: quod agens redigat patiens in suam naturam. Unde sufficient duas qualitates in gradus compositionesq; docendo, quas relique necessario comitentur & amplectuntur: Et licet elementa carcant ipsi, tamen ita insunt singulorum corporibus physicis, ut omnia, que ex terra nascuntur, sint primi gradus, ex ære secundi, ex aqua tertij, ex igne quarti: Hæc ita se habere physica docent corpora, & ipsa experientia in dissolucendo: Nam videmus ex quolibet elemento nasci contraria, & ætrem minus potentes res producere atque aquam, velut authoris exempla declarant. Ex eodem contraria prodire, non est mirum diligentibus naturalia inueniri: Nam ex eadem terra parua portione, crescunt calida & frigida, ut ab sathium & lactuca, dulcia & amara diuersi generis. Ex istem quoq; parentibus nascuntur homines diuersæ naturæ, ut frigidi & calidi, graciles & corpulenti, boni & mali. Tibi vero D. Adolphe Hermæne præstantissime, hoc opus philosophicam & medicam placuit dedicare, quod probe nouerim, non vulgarem tuam in bonis artibus ac linguis cognitionem humanitati & beneuolentia coniunctam, & singularem industriam, qui quantum potes, doctos amas fouesq;, que per Herculeam vna cum splendida generis nobilitate plurimum te commendant. Deinde cupio hocce creditissimos libros perpetua & publica nostræ amicitia olim Neuburgi Bavarie apud illustrissimum principem contraxisse, pignora esse chara & vincula firma. Non enim dubito quin tibi sint gratissimi futuri, quod studiosis veræ medicinæ cunctisque hominibus plurimum adiumenti adferent: Nam incredibile dictum est, quantum eiusmodi succincta descriptio & doctrina perfecta graduam, ad vniuersam philosophiam recte intelligendam

conferat: Quoniam ex certissimis principijs & regulis varijs & manifestis omnium verum gradus demonstrat, quibus recte discernimus qualitates eorum, que elementa quatuor producunt, & scientiam non exiguam comparamus: Siquidem gradibus recte cognitis physici & medici, continuo sciunt rerum statum, proprietates, differentias, cognationes, facultates simplicium & elementorum, vires compositorum, & qua proportione ac methodo rei simplices sint componende ac vsu in necessario accommodande, Longe plura hæc in recessu habent, quam prima fronte promittunt, Valeas felicissime in Nestorior vsq; annos. Ex Museo nostro, Epist. mibi

1662. Basilee

Adam à Bodenstein, Philosophi
& Medicinæ Doctor.

** 3

THEOPHRASTVS EX HOHEN
HEIM HAEREMITA, VTRIVSQUE ME
DICINAE DOCTOR, PHYSICVS ET ORDINARIVS
BASILIENSIS, CLARISSIMO DOMINO CHRISTO-
PHORO CLAVSERO, DOCTORI MEDICORVM
AC PHILOSOPHORVM TIGVRINO-
RYM ERVDITISSIMO SVO
SALVTEM.

Xcellentissimum atq; op-
timum cuiusq; veri medi-
ci est, ut suum ipsius ac pro-
prium mendalem medicū
probè cognitū habeat, sci-
atq; sui ne arcani potēs sit
an non, perinde ac tu Christophore Tigu-
rinorum medicorum optime, nihil planè
citra iudicium & exquisitam (quam mille
testem haud immerito vocāt) conscientiā
in medica facultate vsurpas: Sed qua pote-
state in hac nostra monarchia ego me ex-
erceam sic habe: Innata mihi mea est vio-
lencia medica ex patrio solo: Sicut enim A-
rabum medicus erat Auicenna, pergamen-
sium Galenus. Ialorum vero Masilius me-

A dico-

dicorum optimus fuit, ita etiam ipsa me
Germania foelicissima in suum medicum
necessarium delegit. Scis namq; & tu ipse
vniuscuiusq; medici velut matrem esse ip-
sam experientiã, imo nostrã quoq; totius
monarchiã. Præterea vero, & sui quoq; iu-
ris esse omnẽ patriam, insuper nullũ pere-
grinũ cũ patrio patriã probẽ vniri, neq;
contrarium, hoc est, alienũ, cum alio sibi
contrario, unquam bene comparari posse:
Ex quo quidẽ obserua, vt ad me Hypocra-
tem cõferas, me vero ad Auerroen, Rasim
autem cum nobis tribus compara simul,
quemlibet nempe iuxta suam patriam.

Quandoquidẽ & Arabes & Græci vna cũ
Germanis nõ secº atq; triplex marrubiũ in
eodem consistunt æquilibrio. Et ambram
Germaniã græcamque cum storacæ &
theribintho, balsamo & mumia parem fa-
ciunt: Neq; enim clam te est, vnamquãq;
patriã sui elementi in se continere matr-
ices, sibiq; ipsi id quod est necessariũ exhibe-
re: Est enim Arabia suę patriã ambra: Et li-
cet fortẽ Chaldaicæ rosę ad Arpinatẽ nulla

fit

fit comparatio, quid hoc ad ipsas attinet
ægritudines? Rosa quippe semper suã pa-
triã rosa, Eodem sane pacto quelibet na-
tio suum sibi proprium ac peculiarem me-
dicum producit, illumq; nimirum ex suo
Archæo. Omnis enim necessitas artificii
suo præstat industriam: Cæterum ipsa ea-
dem necessitas medicinã visq; velut præ-
ceptor ac parens est: Quocirca excusare se
possunt á Græcis Itali, & ab utrisq; Germa-
ni, quilibet enim horum suam sibi ipsis ha-
bent necessitatem, eiusq; necessitatis pecu-
liarem item adiutorem, propriã scilicet
nationis naturã, Atq; ut Arabum aut Grę-
corũ quis insomnia lætetur ac mores ne-
cessitas nulla est, patriã autem error, pere-
grina vero arrogantia, Oscitanter siquidẽ
hoc sit ac velut per somnium citra omnẽ
rationem incoactẽ preterquam, uel oportu-
tatem uel occasionẽ, ex quibus tamen
rebus medicum gigni oportet. Cæterum,
qui propter eiusmodi oscitantia ac som-
nium ex patrię suę necessitate in medicũ
excitatur, is demũ nationis suę perfectus

A ij medi-

medic⁹ existit, ac planè eius soli Hippocrates, ipse Auicena; ipse ac ipse deniq; Lullius: Quanquam hoc in loco nō idcirco eos laudam in hoc, quasi, qui ex necessitate sint prognati, cum quodde istis silentiō præteream, eorum errores sua ipsorum etiam patria sufferre nequeat, quid enim quæso Viennam Rasis iuuat? quid Friburgo prodest Sauonarola? quid Arnoldus Sueuis? quid Gentilis Iacobi de partibus & Trufiani commentarij Misneris conferunt medicis? quid his omnibus Auicenna? quandoquidem vel sola infirmo non confideranda est sanitas: Hæc igitur facultas est ex qua ego scribo. quā ipsa mihi patria dedit, idq; ipsum per necessitatem quā dixi ex qua prognatus ego sum: proinde & hoc quicquid est libelli tibi dedico, vt in Typis excudendo eum cōmendatum tibi habeas: persuasum vero mihi est, hisce meis, pro pedem ab aliquo fortassis imperitiore responsum iri, atque illi ipsi à me rursus, inde enim vtrinq; manifestata fiet atq; innotescet planè cuiusq; medici necessitas

ægro-

ægrorūq; sanitas. Cæterum ij, quos ego dilectissimos habeo, breuiter fortè aliquot obscuriorum in his locorum interpretationes dabunt, non autem ille ex meis uetustissimis vulgibus, Nempe dilecta est quippe ac lacera mea medicorum turba, pars una linguæ fallacis, altera cordis & linguæ: Quid num velim nimirum intelligis, proximè ad te aliquot mittam descriptiones unā cum mea olei colchotarini emendatione. Boni consule semperq; amicum ut agas operā dato. Vale, Basileæ
quarto Idus Nouembris.

ANNO XXXVI

A iij

THEOPHRASTVS EX HOHEN
HEIM VTRIVSQVE MEDICINAE DO-
CTOR ET PHYSICVS BASILIENSIS, ORNATIS
SEMO STUDIOSORVM TIGVRINO
RVM COETVI SALVTEM

Hic quam misera mortalium est conditio: Nul-
lum enim ferè gaudium est cui non statim ple-
rūque luctus sequitur comes candidissima fau-
torum cohors, hæcenus recitatum in me, non
vnquam tam accurate animaduerti quam in presentia, non
considerans viro sapienti, non ea solū quæ ante pedes sunt,
sed & quæ à tergo (instar lani illius bicipitis) à latere cir-
cumquaq; eueniunt summo esse studio obseruanda: Ratio
est quia suavis, syncerus ille vester conuictor quo nuper
apud vos fruius sum, cuius etiā adhuc cum summa gra-
tularum ac iōne recordor, sic animum meū atq; oculos de-
linierat & oblectauerat, ut futurorū planè imemor (nem-
pe nihil sinistri præfigente animo) rem omnem bene ge-
stam atq; adeo gaudii illud adparens citra comitem tristi-
tiam tran'sactū atq; absolutum arbitraret. Atq; cum ea nūc
demum videam quæ tum temporis præiudicis e o portuerat,
qui quæso à moerore ac luctu temperem? Nempe quod
ille quem Basilea charissimum habui amicum, nunc iam
demotino lapsū quo etiā secundario antea decubuerat,
post hac tamē per me cui à grauissimis vñculis, in quæ ab-
imperitis illis apud Italos natis Doctoribus coniectus fue-
rat, tum à morbo etiā ipso liberatus, cuius Erasmus ille
Rotherodamus quoq; testis est Epistola illa suapte manu
conscripta: Præterea tota illius familia, postremo vero cum
iam conualuisset etiā ipsemet, quem ita sanitati restituri
ac benè iam habentem hinc ad vos hilaris profectus, hic
reli-

reliqui, interea dum sic apud vos genio indulgeo atq; ani-
 mum laxo, correptus illo quem dixi casu diem obiit ille,
 ille in qua, quem perinde ac oculos meos amavi, Iohannes
 Frobenius, omnium doctorum & honorum (nimirum
 ipse quoq; doctus & bonus) virorū parens ac tutor, om-
 nigenē peruditionis diligentissimus propagator: Quam-
 obrem eiusmodi quòque improuisus vitæ meæ ab eo qui
 illum rapuit, timendus mihi est obitus, quid meæ mihi
 animæ dico: imo suæ vniuersus: Quocirca moniti vigilate
 combibones optimi, & si quid fortè hic à nobis minus ex
 officio fiat, grauissimo illi quod nunc torqueor, & qui mei
 memor esse non sinit mœrori ascribite. Valete soda-
 les suauissimi & Theophrastum uestrum a-

mate. Basileæ ex museo nostro IIII,
 idi. Nouembris, ANNO
 M.D.XXVII:

REI

REI MEDICAE PERITISSIMO
 DOCTORI THEOPHRASTO HAERE
 MITAE, ERASMVVS ROTERODAMVS S.

Non est absurdum medico
 per quem Deus nobis sup-
 peditat salutem corporis,
 animæ perpetuam optare
 salutē: Demiror unde me-
 tā penit^o noris semel dun-

taxat uisum, Aenigmata tua non ex arte
 medica quam nunquam didici, sed ex mise-
 ro sensu uerissima esse agnosco. In regi-
 one hepatis iam olim sensi dolores, nec di-
 uinare potui quis esset mali fons. Renum
 pinguedines ante complures annos in lo-
 tio conspexi: Tertium quid sit nō satis in-
 telligo, tamē uidetur esse probabile mihi,
 id molestare ut dixi: Hisce diebus aliquot
 nec mendicare uacat, nec agrotare, nec
 mori, tot studiorum laboribus obruo, Si
 quid tamen est quod citra solutionem cor-

B poris

poris mihi potest lenire malū, rogo ut cō-
munices, Quod si distraheris, paucissimis
uerbis ea quæ plusquam laconicè notasti,
fufius explices aliāq; præscribas remedia
quæ dum uacabit quæā sumere: Non pos-
sum pollicere præmium arti tuæ studiōq;
par, certè gratum amimum polliceor. Fro-
benium ab inferis reuocasti hoc est dimidi-
um mei, si me quoq; restitueris, in singulis
utrumq; restitues, utinam sit ea fortuna
quæ te Basileæ remoretur. Hæc ex tem-
pore scripta; uereor ut possis legere, bene
Vale.

Erasmus Roterodamus
suapte manu.

7
THEOPHRASTI EX HOHEN-
HEIM VTRIVSQVE MEDICINAE DO.

ctoris, de gradibus & compositionibus recep-
torum & naturalium Liber primus.

4 3
CAPVT I. PRIMI LIB.

Ntequam de gradibus tra-
ctare incipiam, obseruanda sunt comple-
xiones naturæ quarum duæ sunt,
Alia calida & alia frigida: Porro, que
libet harum ingenitam quãdam dia-
thesin habet in se; Nam omne calidū
est siccum, & omne frigidum humi-
dum, neq; enim calor neq; frigus so-

la esse possunt. Itaq; hæc duæ naturæ calidum & siccum v-
num sunt, similiter frigidum & humidum: Nunc igitur gra-
dus facile deprehenduntur, quemadmodum scilicet unum
quodq; in suo gradu existit, † & quotūq; gradum sin-
gula occupant: Huic loco forsitan reclamabunt hi, qui ca-
rarractas aliquãdiu in panniculis gestauerūt: † præterea hi,
qui cum scotomia consuetudinē † habent, quatuor scilicet
esse complexiones, calidam, frigidam, siccam & humidam,
ex quibus isti collegerunt frigidū ad esse humidum & sicco,
similiter & calidum cum vtriusq; copulari: Et in hanc sen-
tentiam † singula direxerūt, frigidum scilicet posse esse sic-
cum & calidum humidum, quæ verè Euantolis est, ipsi si
propius accessissent naturamq; peritissimam indagaissent, ar-
gumēta nostra insequentiã propiora verè deprehendissent,
qui cum hæc quatuor duæ solum esse nō satis intelligerēt,
quatuor elementis falso asserperunt, cum nihil minus, quã

Duæ cōplex-
iones naturæ
Diatheſis est
affectus siue
dispositio.

† Nam grado
qui est calido
aut absolute
frigidus: si ca-
lido, absolute
siccus: si frigi-
dus absolute
humidus: nam
hæc est natu-
ra Taphnici
essentiarum.

† In suis inu-
entis opuscu-
lis de existen-
tijs rebus in
quatuor com-
plexionibus.

† Cōtra verū
naturam.

† Vixi inter
spinas spars-
erunt.

B ij elementa

CAPVT. II.

*Præcipue in
errores prof-
corum in di-
co. um.

†Quatuor.

*Ares ite
ciatur, qui for-
mi vti speci-
em terram or-
dinat, qd her-
bera ab hã
bet speciem
quam alit.

*Humidum
duplex est, a-
quosum et co-
agulatum, qd
apparet in cri-
stallo qui fri-
gidus est sed
humidus, licet
cheronius sicut
sit siccum, sed
est humidum
coagulatum.

Sed ut clarius innotescant ea quæ de duabus cõ-
plexionibus dixi & sic habe: Quicquid in rerum
natura † produxerunt elementa, aut est frigidũ,
aut calidum: Si frigidum habet in se ingenitum
quandam & indiuiduam humiditatẽ, vbiigi-
tur humidum, ibi etiam est frigidum, sic calidum est siccũ:
Nam siccitas soli caliditati inest, neq; fieri potest ut frigidũ
sit siccum & calidũ humidum: Hæc enim sunt coniuncti-
ones elementales, quæ ex * Ares venerunt, id quod exem-
plo viri patet & mulieris: Vir in se habet calidum & siccũ,
mulier autem frigidum ac humidũ, sed ad complexiones
quatenus gradibus conferunt. Principio igitur obseruan-
dum, quid humidum, quid coagulatum, quid denique siccũ
resolutum: Nam indebitus communis error qui vel inter
medicorum principes grassari solet: Exemplum, fume cri-
stallum qui frigidus adparet, præterea siccus & aridus: Ex-
icat enim & arefacit, sed falsõ: Nam aridissima cristalli
vis est humidum * coagularum, & in administratione sua
quidquid superat transmutat & cogit in humidum coagu-
latum, id quod denuo resoluitur quemadmodum glacies.
Similiter in petroleo siccum resolutum non est perinde vt
adparet: Nã siccitas, est resoluta in substantia corporis sui:
Quare hoc loco epilogi vice definitio gradus bifariam ob-
seruandos, calidos ac frigidos: proinde & siccum duplex
& humidum duplex, puta, siccum per se & siccum resolu-
tum, humidum per se & humidum congelatum. Reliqua
quæ hoc loco desiderantur, in ipsa habentur philosophat.
† Nota de elementis et elementis ex quatuor matricibus.

CAPVT

CAPVT III.

QUAMquam hoc loco plura dicenda erant de
gradibus † quàm à me hæcenus añorata sunt,
tamen * quia apud medicos rei vel vtrũq; peri-
tos hæc constat, † non possum non præterire
hunc locum silentio & ea arripere quæ hæc e-
nus falso & cõmuni quodam errore prodita sunt, id quod
ad hunc modum oportet accipias. Principio summa quæ
est de gradibus elementatis * non solum obseruari debet,
quippe quæ tantum inseruit ægritudinibus elementatis,
sed etiam ea quæ sunt de mundificatiuis, † in carnatiuis,
laxatiuis, restrictiuis, repercursiuis, diaphoreticis, narco-
ticis, in cicatrifantibus, * & in id genus alijs: Ad hæc autem
requiritur in primis plena cognitio ægritudinũ, proinde
sub horum vniuscuiusquæ ægritudinis graduum: Nam ad
vulnera, sui requiruntur gradus scilicet incarnatiuis: Ad
hypocharam hæc exiccationis, Ad guttã gradus con-
fortationis: Ad epilepsiam gradus specificationis, Ad ca-
chexiam gradus qui sunt ex commissione: Hæc omnia si
benè excusseris, tum demum aggredere compositionem
receptorum.

Nequẽ hoc loco prætereundum censeo ad hanc per-
fectam cognitionem cum ægritudinum tum graduum nõ
modo requiri professionem medicam, verum etiam a stro-
logicam, præterea spagiricas species: Nam hæc cõmnia per-
fectam atq; adeo longam experientiam desiderant: Hæc
enim vel sola (non autem lectioe assidua aut inditio licet
exacto) erumpit huius libelli scopus. Postremo, si quæ hoc
loco de gradibus à vobis desiderantur, ab assiduo vtrũq;

B in te,
plexionis, non curantur ex caliditate vel frigiditate, sed ex forma specificã.
* Faciuntur in Aethiopian, hoc est, quæ corrosiua carnem abrodit.

† In anthos, te, quot vos omnes ablegamus ad cognoscendam virtutē
in anthere in anthere: preterea Terenabim, in quem insigniter nobilitat:
thelia. postremo ad florem cheri.†

† *Id est, ad aurum potabile, quod est vltima medicina.*

CAPVT III.

*† Ipsos & effe-
tos.*

*Vt herba &
radices & ar-
bore.*

*Genera me-
tallorū mer-
curiarū, salis
aluminis.*

*† Male scrip-
sit Albertus
Magnus, de
gradibus, pre-
cipue in gene-
rationibus me-
tallorum, &
Thomas A-
quinas cum
eo, saltem ex
parte merca-
ry & sulphuris, in quibus nō est res prima: etiam Auicenna de mineralibus ipsius opinionis.*

Priusquam tamen ad gradus ipsos peruenia-
mus, obseruandæ sunt regulæ quædam gradu-
um, qua videlicet ratione gradus cū intendun-
tur tum remittuntur: principio igitur obserua-
bis hunc modum. Quicquid est ex elementis
terre id primum gradum occupat, cuiusmodi sunt lactu-
ca, viola, anthos etc. Similiter quicquid ex aëre fit cuiusmo-
di sunt pestis, peripneumonia, caulos, in secundo gradu
existunt: Quod autem in elemento aque gignitur tertium
gradum possidet, vt sunt, plumbum, Saphirus, Topazius,
&c. † Quæ vero ex elemento ignis descendunt, vt sunt gla-
sie, cristallus, nix, quartum gradum vendicant, & tum si-
ue caldum siue siccum. Obseruandum igitur quicquid est
ex elemento sensitium idem esse cum elemento, quem-
admodum rana, cuius sperma est in tertio gradu, similiter
camphora: Quod ex terra est vt homines in primo, ut Re-
bis: Quod ex volatilibus provenit, in secundo gradu, ut vva:
Quod autē ex igne erumpit ut Salamandra in quarto gra-
du existit: Verum qua ratione aliud alteri prestat in sequē-
tibus patebit.

CAPVT V.

† *Licet cōtra* **P**rimo vt in suis punctis clarius innotescat gradus, præ-
Primū & Pla sens sunt exemplum,† Quemadmodum gradus qui
sunt

sunt herbarum in quatuor gradus haeremus fuerunt diuisi, *teoriam*
sic quotquot sunt ad primum gradum referuntur, neque
tamen idipsum ex aequo: Nam aliud plus interdum alio,
per principia scilicet utraq; media & finem, sed ita, ut quic-
quid ex elemento terre descendit, in primo gradu perseue-
ret neque extra eundem collocetur: Nam apud vos Nenu-
phar quartum gradum occupat, Saturnus apud vos tertium
gradum vēdicat, qui in frigiditate Nenuphar ferē octo gra-
dibus præcedit: Quare ad eisdem gradus nunquam collo-
cari possunt. Sic quicquid hic in secundo gradu existit, illic
etiā primus punctus superat quartū gradum elementis:
Quod est ex terra & quartus punctus, quatuor gradibus
sublimior est puncto vltimo primi gradus: In tertio gradu
similiter est iudicandum: Sic etiā de quarto: Inde colligun-
tur sedecim puncta, quæ ad veros gradus usq; ad sexcen-
tesimum sexagesimum tertium tanquam per scalas ascen-
dunt, Merito igitur eos errasse dicimus, qui Camphoram,
sperma ranarum, Nenuphar, alumina, in vnum gradum co-
egērunt, ex quibus verus ac certus gradus nullo pacto in
receptis depræhendi potuit, id quod in sequētib; modis
de compositionibus indicabitur.

CAPVT VI.

Sed vt peculiariter habeas cum gradis tum pun-
cta eorum quæ calorem inducunt, nota, Quic-
quid vel cinerem, vel calcē, vel vitrum conficit,
in quarto gradu ignis esse, vt ignē, aquam mer-
curialem, aquam fortem, &c. Sic quicquid mor-
dicus offendit & in Aeschparā conyicit ad putrefaciendū,
tertium gradum occupat, cuiusmodi sunt colchotar, arseni-
cus, sal armoniacus, borraz, auripigmentū, cætera q; id ge-
nus alcali, quod autem ad virtutes hominum attinet qui-
bus

Rabebeia sūt
radices flammulæ
maioris

6
bus alia alijs prestant, pūctorum est non graduum: Præterea, quicquid efficit cicatrices aut vesicas secundum gradū vendicat, cuiusmodi sunt Rabebeia, cantharides, flammula, melona, & id genus alia. Flammula enim & si in primo gradu sit, tamen aliquin secundum affectat: Quia spiritus salis eò redigit flammulam vt modo nō conferatur ad primum punctum secundi gradus. Postremo quicquid calefacit neque tamen prædicta signa attingit, vt zinziber, cardamomum, abrotanum cæteraq; id genus, in primo gradu existit vna cum punctis sublimioribus & inferioribus. Obseruandum autem in hac regula, nō occurrere gradus pro natura ac ratione elementorum, sed extra illa in regulā præsentem concludi, & id ipsum hac ratione: Quia præsens regula de tribus punctis est sumpta & his tribus inseruit: Quia in sale, mercurio, deniq; in sulphure præcellūt: Quare hoc loco prima cautio est, ne regula præsentis in ægritudinibus elementatis vtamur, sunt enim non nisi excerpta quedam ex his morbis, quæ inseruiunt, quos per tres primas sanari oportet.

CAPVT VII.

Geno diaphanum
et gemmarum.

SED vt simul habeas gradum frigidi præter id quod elementum est, sic accipe, Quicquid congelat humores quartum gradū occupat, cuiusmodi sunt quæ ex elemento ignis gignuntur: Quicquid autem in frigidat (vt cōmuni vocabulo vtat) neq; lumen spiritum vitæ offendit, admistrato in sua dosi remedio, vt narcotica, anodina, somnifera, spenna ranarum, cicuta, tertio gradui subijciuntur: Porro quicquid humores congelat, vt berillus, carniola, secundum gradum vendicat: Quicquid autem calores qui præter naturam sunt extinguit & paroxifimos sedat, in secundo gradu

7
gradu existit. Postremo quicquid non finit morbum in paroxifimum erumpere primi gradus est. Hæc regula nō ita multū abhorret ab ea, quæ est de calore: hæc enim ephantiosin & habent prædictorum. Quicquid autem graduum habent, quæ sunt ex elementis, id ipsum etiam porro manet iuxta præscriptum vnā cum præsentis gradu ita vt iam geminus fiat gradus nature, opereturque non nisi pro ratione ac natura elementorum.

Sicut nebulæ sonifera, leudanum, lignū balsamū.
Sicut phlebotomia, vt tosa, pharma cum & generalis laxatiua.
Diathesin fecim in prædictis naturalibus.

CAPVT VIII.

Ræterea obseruanda est regula de coloribus, qui simul indicant naturam rerum suarū vt cætaurea quæ est rubea, ergo calidæ nature: Liliū quod est candidū, igitur frigidæ nature. Sed ex coloribus, qui extrinsecus sunt nihil est certi definiendum nisi in hunc modum: Rosa existit rubea & frigidæ nature, propter antheram in ea delitescentem quæ calorem rosæ attrahit: Præterea vbicunq; est flauum in flore rubeo illic etiam existit calor, vbi autem frigidæ nature esse iudicatur, in alijs floribus similiter iudicandum. Porro sunt flores, qui, etsi natura calidi adpareant tamen frigidi sunt, inter quos est minicum: Alij natura frigidi cum calidi sunt, cuiusmodi est cuprum. Ad harum rerum cognitionem sequentem regulam nota, Quicquid est viride, fuscū, simul atq; in cōmitione ex corpore excerptum calidum existit, item corpus sub quo colores delitescunt. Argentum ex sua natura frigidum est & frigidi colorem seruat: Nam ad finē in Lazury colorem abit: Mars vero natura est frigidi coloris, & in calidam naturam seipsum transmutari sinit, nihilominus tamen vni atq; adeo virtutem vniuersam propriæ nature seruat: Atri colores nullius nature sunt, nihil enim
C aliud

Vt in metallis & floribus metallosum crocomeritis, vel flos, calida natura est & ante transmutationem suam frigida, et tres primæ generationibus metallosum nullius complexionis, sed temperata, Lazuryum, Taltrabes, & ex tralla habimur & chimolea.

aliud sunt præter sulphur quod est exustum, sub quo nihil delitescit profus, quod est elementarium: Quicquid autem est candidum, liuidum, nigrum, hyacinthum, frigidum est, reliqui colores sunt calidi. Quicquid autem est variegatum, in vna natura consistit, puta in ea, quæ est coloris magis principalis, sic etiam in viridi: quanquam insit frigidum, tamen in capite suo comprehenditur.

CAPVT IX.

¶ Quia colores non habent iudicium in exurgit, et omne mucilago, et de feminibus phlegma etiam vrit, et ferri greci aquas est natura si est in poncicit.

Quicquid existit pingue atque adeo humectatum frigidum est, hoc est viridi insit, tamen et viriditas illa in frigidam naturam vertitur, quicquid autem est aridum calidam naturam induit: Præterea quicquid est ex sulphure mercurio et sale, in utramque naturam calidam scilicet et frigidam cadit, et id ipsum pro ratione trium primarum: In summa, omne quod vrit, sulphur existit et calidæ naturæ nisi calidis coloribus insit: Quicquid autem in sublimatione et calcinatione abicit, calidam naturam admittit: Sic quicquid seipsum resoluit, aut in alcali coquit, et calidum existit: Porro quicquid austerum est frigidum: Dulce et amarum omne calidam naturam induit, nisi prioribus regulis subiciatur: Quod vero ceterum exiccat, calidum est: Quod autem constringit frigidum est: iam si velis ex odoribus horum iudicare, nihil est quod certi de finis, nisi quatenus tandem naturam cum corpore seruat: postremo sunt aliæ regulæ, quæ si cum superioribus non pugnant, admittendæ sunt.

¶ Sicut calcis siue tartari, siue clauellaturum, siue antrum. ¶ Vi est gentiana polipodium, amarum dulce. ¶ Per suam commixtionem siue peruenientiam ex prima generatione. ¶ Et omne leue, aut spirituosum.

CAPVT

CAPVT X.

ORRO obseruandum est quasdam esse res, in vtraque forma quibus præter eos qui naturales sunt gradus, si speciem, et tantam delitescunt, et id ipsum ex duobus complexionibus, et in metallis, gemis et lapidibus in hanc sententiam Mercurius inter metalla summus

est et peculiarem quandam naturam in se complectitur, calidam scilicet ac frigidam: neque potest auferri ab eo: iam si inde generatur metallum, et in ferro, aut plumbo, præter hanc naturam aliam acquirit, et sic duæ naturæ vni substantiæ inerunt, quare plumbum potest mercurij vice erit si plumbea natura, quam vnâ concepit tuis rebus a commoda data fuerit. Similiter iudicandum est de stanno, argento ferro et cupro, quod in corpus suum redeunt: et in hunc modum et in gemis liquor permanet in sua et id ipsum in mercuriali natura: iam si fuerit congelatus in gemmam liquor, duplicem naturam ex æquo induit, que denuo reducuntur in primum liquorem: Sic etiam de quibusdam communibus lapidibus est iudicandum. Etiam in herbis et quibusdam similis natura inest: Quare lege ac relege, et denique ad experientiam reuoca, quicquid est de rerum natura memorie proditum: At ita reuoca vti iam non opineris, sed exacte singula cognoscas, nam in his verus ac certus physicus delitescit.

¶ Vel argentum vel aurum. ¶ Rebus tuis pro descriptione receptorum. ¶ Per Raimundum in preparationem in primis naturam suam. ¶ Saphyrus in mercuriale et luna in mercuriale, et est prima materia lazuræ. ¶ Mercurialibus. ¶ Omnes artes experimentatorum et medicorum.

¶ videlicet ex mercurio corporali per transmutationem Archæi in ferro.

¶ Astro aut argero.

¶ Et nouam complexionem sine corrupti one primæ complexionis.

¶ Ex proprijs mercurij vritibus cum concordantia salphuris et salis

C II DE

DE GRADIBVS ET COMPOSITIONIBVS RECEPTORVM ET NATVRALIVM THEOPHRASTI LIBER SECVNDVS.

CAPVT I.

Relollea est virtus ex complexione

Ares est natura prima rerum.

Et si nature relollea pro ratione ac natura quod frigida ac calida est vna cum essentia innata praescripsi, tamen sunt alia praeter ea quae Ares * naturae produxit, id quod multis partibus praestat eo quod superiori libro tractavi: Et ut inde exordiar: principio si volueris de accidentalibus

NOTA. bus complexionibus exacte loqui, reperies hoc loco de gradibus superiora nature relollea parum approbari, & id ipsum natura vltra sum hac ratione, Quia in vniuersum duae nature rebus insunt, quae simul in vna substantia existunt (quamuis altera solum adpareat) hoc est accidens innatum, & accidens elementale: Porro ex sui natura nihil non est calidum: Prima enim materia rerum calida est per se, neque transmutat accidens innatum: Quia quaelibet res primae in complexione usque in vltimam suam materiam consistunt, hoc est, quia ratione deprehenduntur ante relollea, eadem ratione tantisper manent dum abit relolleum: Quomodo igitur finem experientia concludit, sic principium se ipso patet: priusquam tamen ad simplicia quae in gradibus sunt perueniamus, obseruandum, neque calidum, neque frigidum eorum innatum accidens esse, sed elementale potius accidens externum,

CAPVT

CAPVT II.

Praeterea nihil prorsus vel extra se emittit natura, id, quod medicus rei peritus facile colligit, sed tantisper accidens innatum seruat, dum manet res: aut corpus cui accidens inest: Exemplum habes in igne: In hoc enim accidens innatum est calor, & natura per trium primarum quae palam calida est: Porro fieri non potest, quin una cum calore abeat substantia, si velis calorem in alium conferre, Et si calefaciat calor ille, tamen non nisi calor mortuus existit, neque aegri rationem sanare neque quicquam confert, sed superfluum quidam calor est extrinsecus corpori additus. In hunc modum omne accidens innatum, vim suam aperit ac indicat citra subsidium aegroti: Quicquid igitur accommodatur medicinae morborum, ad hunc modum adornari debet: Principio confer medicinam ad eum qui separat duas essentias, aliam in substantia, & aliam in spiritu vitae: vbi quocumque enim medicina adhibere volueris, illic oportet spiritus vitae discedat a substantia, & cum materia peccante morbi conueniant, dum demum adparebit medicina sola in corpore suo, & haec pro ratione trium primarum, Accidentia autem externa elementata eo abeunt, vbi aegritudo delitescit, itaque colligo, in vniuersa rerum natura duplex inesse accidens, innatum & externum: innatum valetudini parum confert, sed externum tantum: Neque in igne quicquam inesse de accidente externo: Quare imperfectum nature opus assero.

† Calor sine cura et medici camine.

Inter spiritum suum et materiam rei etiam potest discerni.

Accidens duplex.

CAPVT III.

Primo cum parturit natura in proprio elemento, praeparat tandem Archeus pro ratione ac natura priuati illius, ita ut Ares * in tribus primis plane consistat

* Archeus est dispositio naturae naturae inhaerens.

Tria sunt prima materia est omnium rerum, ex qua omnia ortum habent, haec, et consistit ex sale mercurio et sulphure. * Ares est natura prima rerum.

fitat, & generet in eadem re corporis substantiam: hæc generationis per se est solius corporis gratia, ut cum resollet eo eadem adpareat: Sed quid hæc ad ægrotum? Nam ignis ex quo est resolleum accidens, item nix: neque tamen ægri- tudines sanant, neque vllā sananturam ægri- tudinum vim in se habent, quia resolleum per se: Præterea autem efficiūt elementa externa Cherionem & naturæ, quem pono ad resolleum conferas oportet, quod est vñā cum cherione accipias, cherio tamen cumctas ægri- tudines sanat. Hoc loco nota de cherione, nñā aliud esse cherionem nisi calorem aut frigiditatem earum rerum quæ corpus relinquit & in naturam abit: Exemplum de camphora, hæc frigiditatem suam ex cherione habet, quare presentissimum remedium est in sufflaturis, in substantia autem surarum primarum calida manet: quemadmodum sulphur & spiritus salis vñā cum mercuriali: Sic etiam gemæ, herbæ: Præterea quicquid natura producit suum cherionem habet, hoc est, elementa le accidens externum, Quare hoc loco de gradibus assero in alio plus esse cherionis caloris aut frigiditatis cherionis quam in alio, sic omnia disposuit Archeus & id ipsum pro ratione Microcosmi.

CAPVT III.

Sed ut de compositionibus receptorum consili- um nostrum clarius innolescat, obseruandum, quemadmodum supra mentionem feci resollei & cherionis, sic hoc loco rursus de corpore acci- pias oportet, nimirum ægri- tudines quæ solius sunt naturæ cherionis in corpore delitescere, & in corpus descendere citra destructionem trium primarum corporis su: Sicut enim lialles in quatuor elementis (velut m. ter)

producit resolleum & cherionem, sic homo in quatuor ele- mentis consistit & velut hereditario ægri- tudines quæ sub- in quatuor ele- mentis, inde in corpore pululascunt excipit, a deo ut porro in ægri- tudines externas elemētas erumpant: Quare ad recepta cherionia ordinanda, oportet exteri elementata corpora sua vñā cum substantijs relinquant ac desinant & in spiritu- tum vitæ vergant, Nam inde liberatur ægrotus: Obseruan- dum igitur mortem nō esse cherioniam, sed resolleaciam: Atqui hinc est cur quæquam verum non possit morti occur- ri: Quis enim id quod indiuiduum est ab eo sub quo deli- tescit auferet? Nos autem hic de frigido ac calido cherio- nis non resollaceis loquimur: Reliqua (quæ hic desidera- tur) de origine morborum lege.

De origine morborum.

CAPVT V.

SICVT in superiori libello agnitionem naturæ rerum: Quæ est aut frigida aut calida multis ac varijs regulis traditi, ita hoc loco regula presens & obseruanda de her- bis, quarum pleræq; frigide sunt ac arida, quæ scilicet frigi- ditatem quandam obscuram in se promittunt: hec quamuis ut calida iudicentur, verè tamen frigida, ut verba burfa pastoris: Quædam pro frigidis alia reputantur cum calida sint, ut buglossa, anethum, & id ipsum hac ratione: Quia humidum eoagulatione sua congelatione maximam aridi- tatem adfert, & siccum resolutum non citra paruum humo- rem resoluit, propter cherioniam naturam: Constat enim alioquin nihil ex elemento terre gigni quum calidum sit, Neq; ex elemēto aque cum frigidū occupet: nam hæc est ratio naturæ. Quod autè nihil tale accidit, in causa est exter- num elementum quod priorem naturā corrūpit ac frangit:

Quare pro cheronia natura, hoc est pro experientie ductur
agendū erit: porro, quia eadem natura siue frigida siue ca-
lida, corpus sub quo delitescit non format, nihil est quod
de corpore labores, sed omnem experientiam in predictas
tres naturas impendas, quemadmodum in primo libello
prescripsimus.

CAPVT VI.

POSTREMO obseruanda erunt corpora medico ca-
rum scilicet rerū quæ sensu carent: Nam omnia illa in
quibus hæc res delitescunt nihil aliud sunt, nisi liquor, sub-
tus quem, quod cheronium est absconditur: Liquor autē
est congelatus similiter suo elemento quemadmodum lli-
astes produxit: Quare separationes nature denuo resoluūt
id quod natura congelauit, & in hac resolutione separatur
predictæ duæ nature: Hinc liquet externa elementata na-
ture accidens resoluūt nature esse, & sine omni uirtute se-
orium consistere, Sic etiam alteram naturam plenē ac per-
fectissimē adesse manentibus proprio innato, ac proprio
accidentali, utrumq; in sua separatione: Ex his igitur collig-
itur, nihil, quod frigidum aut calidum est ingenitum esse,
sed id, quod innatum est, nemini neque commodare neq;
incommodare. Præterea tamen est alia quædam natura,
que calidum, aut frigidum inducit, secundum quam calo-
rē & frigus iudicamus, inditio uidelicet cheronio, quo in-
terueniente sananda est omnis ægrotudo: Nam eadē frigi-
ditas aut caliditas ab ingressu suo in ægrotudinem vergit, id
quod proprium innatum nunquam efficit. Hæc omnia
habentur libro de coniunctione rerum in proprietatibus
duarū naturarū iuxta tres primas, et id ipsum iuxta prescrip-
tū philosophiæ: Porro in sequentibus capitulis videbis ordi-
nem graduum, idq; pro ratione ac natura suorum elementorū.

CAPVT

CAPVT VII.

SEQUENTIA SVNT CALIDAE
NATURAE: QVAE EX TERRA
proueniūt, primum gradum caloris
obtinēt.

Diptamnum	Enula campana	Filla
Alchimilla	Cyperus	Calamus
Anthos	Cataputia	Hirundinaria
Lacca	Gallanga	Peonia
Epithimum	Philipendula	Zingiber
Ficus	Sanguinaria	Flammula
Genesten	Laudanum	Herba paradisi
Costus	Chariophili	Lauendula
Pulegium	Lappatium	Sinapi
Huniculus	Macropiper	Galbanum
Leucopiper	Feniculum	Gamandrea
Sizeleas	Grana paradisi	Liquiritia
Cretamus	Cironia	Cichorea
Diagridium	Melissa	Cubebe
Labrum	Campepitheos	Cardamomum
Sinnare	Bdellium	Maiorana
Basilicon	Fumus terræ	Serpillum
Marrubium	Cardo	Oppopanacum
Scrapium	Cheri	Armoniacum
Agrimonia	Melilotum	
Gentiana	Callitrichum	

Ærea secundum gradum caliditatis
vendicant.

Teretiabio, Nubæ, Chaos, Ilech,
D Que

Quæ ex aqua proueniunt, in tertio gradu calores existunt.

	Vitriclum	Margasita rubea	Kakimia sulphura
†Salis nascitur in fontibus.	Sulphur	Sal congelatum †	Chimolea calcis
	Thalkaur	Sal gemmæ	Hiacinthus
	Cuprum	Aurum	Chrisolitus
	Topazius	Smaragdus	Ogorum
	Carniola	Atramentum	Alumē plumosum
	Arsenicus vterque	Sal sulfum	Rubinus
	Kakimia salis	Argentum viuum	
	Granatus	Realgar.	

Quæ ex igne proueniunt, quartum gradum caloris affectant.

*Sunt mine. va. ardentes.] Fulgur con.; Calcinata, Grando cali; Aethna*omnis;

CAPVT VIII.

SEQUENTIA SVNT FRIGIDAE NATVRÆ

Quæ ex terra producuntur in primo gradu frigida sunt.

Cuscuta	Fragæ	Consolida
Bræca visina	Castaneus	Nenuphar
Lenticula	Euphregia	Mandragora
Quatuor scissimati	Genera sandalorum dragantum	
Solatrium	Tapsus barbatus	Lactuca
Endiua	Orobis	Maltia
Mercurialis	Mala mat:	Quatuor scissimati: scissimati
		Fabæ

Fabæ	Galla	Crispula
Fraxinus	Melon	Oranrh
Pisa	Lolium	Florasmo
Ribes	Daçili	Rosa
Acetum	Ciconidion	Cucurbita
Granatum	Gladiolus	Fios ferri
Hypocistimus	Portulaca	Citrum
Genera myrabo:	Litium conuallium	Citrulli
Barba siluana	Psilium	Genera papauerb.

Quæ ex aëre producuntur secundum gradum frigidi possident.

Vt Nebulgea (quæ fit ex nebula, quando per octo aut amplius dies, de mane est nebula, & cadit humidum super lapidem illicq; arent, deinde alio mane iterum est nebula, & sic fit per octo dies, tunc illud quod permanet in lapide, est ferri sal, quod vocatur nebulgea, & cadit in pratis).

Quæ ex aqua proueniunt, tertium gradum frigidi obtinent.

Plumbum	Camphora	Kakimia alba
Electrum ter:	Thallena altera	Thallena frigida
Antimonium,	Hæmatres	Stannum tri: gen:
Alumen de glacie	Marcasira argen:	Ferum.
Argentum	Alumen entali,	Thalkalburn
Tria gen: corall:	Lotho.	Aqua glareona.

Quæ ex igne producuntur quartum gradum frigidi affectant

D ij Chyr

*Arlei r^hli. Christallus
pillus sicut * Fulgur frigid:
metillus Citrinula

Arles+ Citrineus
Nix

Berillus
Grando frigid:
Glaties

Observandum igitur, quæcunque ratione quæque res ex elementis proveniunt, eadem ratione etiam gradum eundem possidere, iuxta ea quæ prædicta sunt: porro quicquid ex elementis sensitivum existit, sequens figura indicabit.

**SENSITIVA SEQUENTIA QUÆ
EX TERRA PROVENIUNT PRIMVM
gradum caliditatis occupant.**

Viri Capricornus Equus
Pueri Leo Aries
Boves Virsus Vulpes
Lupi Gallus
Leopardus & huiusmodi alia.

Sequentia animantia ex aere nata secundum gradum caloris obtinent.

Aquila Strutio Phœnix
Hirundo Passer Ardea
& omnia animalia volatilia præter ea, quæ sunt in aqua.

Quæ ex aqua gignuntur tertium calidi gradum habent.

Castoreum.

Quæ ex igne, quartum gradum.

Salamandra,

SE.

SEQUENTIA SVNT FRIGIDAE NATVRAE.

Quæ ex terra primū gradū frigidi possidēt

Mulieres Puellæ Vaccæ
Menstruum Sperma omne.

Quæ ex aere secūdū gradū frigidi vēdicāt.

Columbæ Ciconiæ.

Quæ ex aqua tertium gradum.

Pisces Lumbrici Testudines
Ranæ.

Quæ vero ex igne quartum gradum.

Gnaui Zonueti.

CAPVT X.

Ræterea sunt alia quædam simplicia, quæ interueniente compositione secundum gradum attingunt: Hæc quamuis non omnino pro ratione & natura elementorū gradus suos assequuntur, quæ tamen in primo sunt secundum, & quæ in secundo tertium, quæ in tertio quartum gradum acquirunt, quæ in sequenti figura patent.

Simplicia
Rosa Viola Solatrum
Anthera Nenuphar Camomilla
D iij Flores.

20

Flores tapfi Flores hypericonis, Flores centaurea,
Flores prunelle.

Additio compositionis.

Oleum Acetum crudum, Acetum defillatum
Vinum ardens, Et omnis pinguedo.

Porro etsi natura per se non sit adeo frigida, tamen eo re-
digi composio, vt per additionem erumpat secūdus gra-
dus frigiditatis aut caliditatis, id quod in oleo rosaceo pa-
lām est, & in aceto rosaceo, ceterisq; id genus: Sunt etiam
quæ in tertio gradu alioquin quartum gradum attingunt,
vt acetum camphoratum, oleum plumbi &c. Insuper sunt
gradus qui per separationem à primo in quartū, item à ter-
tio in quartum gradum ascendunt, id quod in tertio libello
de gradibus spagiorum patebit: Sunt præterea quæ pro-
fus non intenduntur, cuiusmodi est nix & glacies, & id ip-
sum propter naturam relollet: Sunt etiam quæ non nisi pre-
parata naturam eliciunt, vt sperma ranarum, christallus &
sulphur: item sunt, quæ ex calido gradu in frigidum redi-
guntur, vt gemmæ: alia ex frigido in calidum, vt campho-
ra, coralli. &c. Postremo sunt, quæ gradum in preparatione
amittunt, vt ea quæ congelantur aut resoluuntur: item, quæ

in substantia corporis sui nihil profus operantur,
vt oleum iuniperi & id genus alia. Reli-
qua quæ hoc loco desideran-
tur indicabit expe-
rientia.

DE

21

DE GRADIBVS ET COMPO-
SITIONIBVS LIBER AVREOLI
THEOPHRASTI TERTIVS.

CAPVT I.

N frontispitio huius tertij

libri obseruandum, præter eas essen-
tias de quibus in superioribus libris
mentionem feci, aliam à superiorib.
esse naturā suę essentiam, quæ quin-
ta appellatur, siue, vt philosophi lo-
quuntur, accidēs elementale, siue vt
phisica vetus habet, forma specifica:

Quinta autem appellatur hac ratione, quia in primis tribus
quatuor essentis delitescunt. Proinde acidens elementale,
& quę hoc loco quinta dicit, cuius natura neq; calida neq;
frigida est, citraq; omnem complexionem in seipsa. Sed vt
exemplum clarus innorescat, quinta essentia valetudinem
firmam sola introducit, quemadmodum sunt fortitudo siue
firma valetudo quæ in viro est citra omnem complexio-
nem ad finem sui deducitur, sic in natura virtus delitescit:
Nam quicquid egritudines pellit, nihil aliud nisi conforta-
tio quę iam est quemadmodum si viribus fretus hostē pel-
las, De natura rerum habetur, nihil esse in rerum natura
quod virtute careat, nisi sit natura: id quod ex a quo quin-
ta essentia existit, quia citra complexionem accidit:
Quonquam frigiditas alibi laxet, nonnunquam & calor,
tamen præter naturam sit, & ex virtute naturę relolletur.

Quic-

De gradibus
spagiorum in
tertio libro
require.

Quare dica-
tur quinta
natura.

Quicquid autem secundum naturam operatur, eius rei quinta essentia existit: Nam in hoc virtus est disposita, ut forde a corpore auferat, sicut incarnatiua in vlcibus sanandis, hac ratione recentem carnem inducunt, ut interueniente eorum virtute materia peccatis tollatur: Tria hec triplicis sunt essentie sed virtus vna, quae iusta nomenclatura quinta essentia dicitur.

CAPVT II.

Ad cognitionem graduum qui sunt de quinto esse maxime earum rerum quae confortant, quatuor requiruntur in primis obseruanda: primum, quicquid est ex terra primum gradum valetudinis occupat: Secundum, quicquid ex aere est, secundum gradum affectat: Tertium quicquid ex aqua, tertium: Quartum, quicquid ex igne gignitur quartum gradum vendicat: Porro frustra sudabit quicunque ex terrenis quintam essentiam affectauerit similem ei quae ex aere elicitur: In hunc modum, ea, quae ex aere est ad illam quae ex aqua erumpit nunquam conferri potest: In hanc sententiam de quarto elemento est iudicandum: Exemplum de extrahenda quinta essentia de chelidonia: Nihil est quod labores per quintam essentiam chelidoniae, quintam essentiam phoenicis allequi: Similiter per quintam essentiam phoenicis, quintam essentiam auri: Item per quintam essentiam auri, quintam essentiam ignis: Quanquam in chelidonia, melissa, valeriana, plus auri, quam in reliquis insit, tamen eousque praecellit gradus, ut hac eminentia arcanam istud multis partibus superet sic in quolibet gradu aliud consistit alio alio, Quare in terrenis obseruandum, num chelidonia melissae praestet, num melissa valerianae, similiter etiam de tribus alijs elementis iudicandum.

CAPVT

CAPVT III.

In superioribus capitulis quicquid tractaui, in hoc solum tractaui ut in sequentia graduum signa descenderem, atque adeo palam fieret, qua ratione gradus in elementis consisterent: Non enim ignoro quantum ab hoc loco dissentiant

Platearius, Dioscorides, Serapio, caeterique qui hos sunt sequuti, qui non pauca de quinta essentia scripserunt sed falso: Tu autem quisquis es huius quintae essentiae cognitionem ab experientia pete, sic enim deprehendes gradus in sua diuisione: Sed ut simul innotescat qua ratione morbi per quintum esse pellantur, principio diligenter obserua concordantiam rerum ac morborum: Nam aliae virtutes in sola Synanchae pugnant, aliae in Mania, aliae in Asclyte, aliae in Lethargico morbo &c. id quod de concordantijs habetur. Hoc loco sciri dignum existimo, hoc quod in natura delitescit, ut in Gelutia & melissa, quae renouat ac transferunt morbum sine omni virtute graduum, in reparatione videlicet ac renouatione pristinae iuuentutis: Quae ratione autem & qua virtute haec fiat, de vita longa t velut peculiaris quaedam mysteria quae in rerum natura praeter arcana sunt indicantur: Quare hoc loco praetereundum censeo, ut quod de gradibus quatuor elementorum cepti tandem persequar: Hic est multae ac variae sunt virtutes quae per Diaphoreticam naturam, aliae per narcoticam, aliae per alia aegritudines vincunt, tamen ad eos qui animum ad theorematum conferunt ista remitto.

CAPVT III.

Omne quod confortat est temperatum, hoc loco nihil impeditur confortari diet subtilitatis, quae est frigida est, aut calida non tamen incommo.

E incommo.

* Quinta essentia est arcana natura.
† Phoenix est quinta essentia ignis.

† Hi solum de gradibus rerum scripserunt cum debuissent arcana deservire ipsa.

* Est herba carlina liquor pulcherrimus.
† Liber de vita longa.

comodabit quinta essentia nec quod in corpore suo: Porro, omne specificū est quinta essentia sine omni corruptione corporis sui: Præterea, nihil est temperatum nisi quinta essentia, vniuersa corpora sunt elementata in natura & accedente suo.

GRADVS VALETVDINIS.

Quæ ex terra proueniunt primum gradum valetudinis occupant.

- Omnia genera
- Herbarum
 - Seminum
 - Radicum
 - Spongiarum
 - Animantium
 - Florum
 - Corticum
 - Fructuum

Quæ ex Aëre, secundum gradum habent.

Vt omnia genera volucrum.

Quæ ex aqua, tertium.

- Omnia genera
- Metallorum
 - Marcasitarum
 - Kakimiarum
 - Salium
 - Mineralium
 - Res marium susp:
 - Piscium
 - Gemmarum
 - Lapidum

Quæ

Quæ ex igne, quartum.

Tinctura
Lapis philosophorum

Quinquam alia quedam virtutes obseruanda sunt quæ in herbis non autem in volatilibus neq; in metallis desitunt, quemadmodum visina, carlina, indicant, quæ extra gradum alienas virtutes in se admittunt, inter quas est etiã imaragdus, qui præter alia vim alienam in se admittit, nihil tamen ad sanitatem conferunt: sunt enim non nisi vires externæ, quæ intus in se profors nihil valent.

CAPVT V.

DE confortatiuis diximus hæctenus, nunc ad laxatiua & eorū gradus: Principio igitur obseruandum, diuisionem istam qua laxatiua diuiduntur in quatuor naturas hæc loco non obseruari, quo quidem ad hunc modum iuxta veterem consuetudinem describuntur: Coloquintida, Scamonea cholera purgant: Turbith, Helleborus phlegma: Manna, Capillus veneris, sanguinem: Lapis Lazuli Helleborus niger, melancholiam: Præterea sunt & alia quæ choleram visellinam pellunt, alia quæ eruginosam, alia quæ aquam citrinam hydropicorum, & id genus alia, quæ alibi describuntur apud nos fide indigna & id ipsum hac ratione: Quia per materiam peccantem superiora operantur, vel in quibuscunq; generibus morborum: In hanc sententiam coloquintidæ ingenita Diathesis est prouocare sedes cum melancholia sit, sic turbith excitare sedes haud dissimiliter limo vel in cholera, & sic de alijs: Quare iudicium, quod est super colonibus sedium, nõ ex natura morbi, sed potius eò, E ij quod

quod sedes excitauit sumendum est. Porro etsi sedes nonnunquam pro ratione egritudinis à qua produci sunt exeant, tamen citra differentiam agendum est, quibus purgantibus hæc sedes sistantur, scilicet non iuxta naturam quarum or humorum sed potius iuxta naturam quatuor graduum, qui fortius aluum sistant: O ingentem Alao scopiam, qua id, quod nullo modo deprehendi potuit, ad iudicium reuocare homines statuunt, sicut infra de sedibus clarius patebit.

CAPVT VI.

SICVT in superiori capite de gradibus laxatiuum mentionem feci, ita hoc loco quo altius animis insideant eadē repero, scilicet, laxatiua non obseruare prorsus quatuor gradus elementorū, sed mixtos habere gradus citra omnem respectum elementorum. Quare diligentius intuenenda erit morbi natura, ne temere abutaris confortatione ad medendum morbo, sed potius ita accommodes, ut quaquaerisum cū morbi natura conueniat, & gradum vnde cum morbo conferas. Sed ne hoc loco illotis manibus (quod dicit soler) in hanc purgandi rationem irruamus, hoc opus hic labor est: Obseruandum igitur, partes nonnunquam esse inæquales, in eadem operatione in quarto gradu, ut Helleborus, interdum tollit quod Titimallus nequit item caraputia * pellent id & reliqua duo nunquam præstare possunt: Aliquando præcipitatus: nonnunquam efula: in cæcis fistula: Pterea aliquando in febribus purgat febriles humores laxatiuum, ut centaurea, nonnunquam in morbo cataleptico, ut helleborus, interdum in acridibus, ut agaricus, & in id genus alijs, in causa est natura non humores, que in hoc est ordinata, ut tollat quicquid est melancholicum, siue cholericum siue phlegmaticum, siue aliud quiddam, quod huc confert

† Purgat sursum.
* Per inferiora et superiora purgant.

ri

ri potest. Nam ex his omnibus scire potest, quod choleram æruginosam dicitis, quemadmodum de humoribus habetur: Hæc omnia cuiusmodi in se mysteria seorsum habent, experientia indicabit.

CAPVT VII.

DE gradibus intensius & remissius purgandi hæc sequentia nota.

Gradus solutiorum.

Polipodij.	Locustæ sambuci.	Locustæ ebull. †
Locustæ botim.	Senæ.	Manna.
Capilli veneris.	Gamandra.	Cichorea.
Terpentina.	Stomachiolum.	Scrum lactis.

II

Siler montanus.	Thurbit.	Hermodactilus.
Cicamen.	Azarabaccara.	

III

Rhabarbarum.	D'agridium.	Scammonæa.
Efula.	Agaricus.	Centaurea.
Vitriolum.	Lazuli.	

IIII

Helleborus vterq.	Thitimallus.	Caraputia.
Coloquintida.	Serapinum.	præcipitatus.

CAPVT VIII.

DE incarnatiuis ac consolidatiuis hæc nota, in incarnatiuis ac consolidatiuis quatuor gradus in se claudunt: Consolidatiua autem eodem modo cum laxatiuis elementa excludunt. Principio igitur obseruandum, qua ratione egritudines quibus mederi volumus in gradibus consistat: Ex his enim insequitur gradus rerum naturalium: Nam

De incarnatiuis ac consolidatiuis.

E ij alia

alia ossium fractura sanant, alia vulneribus medentur, alia
communibus ulceribus, alia aestiomenis, cancriosis: inde con
sequuntur quatuor gradus in hunc modum,

Fracturam ossium sanant,

I

- Alchimilla. Diapensia. Consolida.
- Peruina. Aristolichia rotunda Serpentina.
- Perfoliata.

II

Vulnera sanant,

Balsamus naturalis: Balsamus artificia: Pulveres Apo
stolorum. Potus vulnerum. Emplastra Aposto: Vnguenta
Apostolica. Hypericonis oleum, Centaureæ Oleum, Prun
nellæ oleum. Anethi oleum. Terpenting oleum, Benedicti
oleum, Oleum ex lateribus.

III

Apostemata & viscera communia sanant. Emplastra
gummata. Emplastra mummata. Emplast: Apostolica.
Vnguenta apostolica.

IIII

Aestiomena cancriosa sanant

Compositio Mercurij. Compos: Brassatellæ. Compos:
Realgaris. Huc huc simul adeste omnes Chirurgici, quoru
ego ne vnum quidem, vel solo titulo dignu hacenus con
spexi, Huc huc inquam properate simul impostores, vt se
mel cognoscatis singulos gradus seorsim iuxta prescriptu,
a quibus iam aliquot secula longè aberrastis, capti videlicet
illecebris vestrorum receptiunculoru, que subinde a puer
tia hostiati n emedicastis vel nuce indign, respiciate que
so, respiciate, & a vestris vnguentis sparapanis atep cata
plismatis, que sursum deorsum, ordine confuso dicitur, ut
tandem ad veram medendi rationem desicite.

CAPVT

CAPVT IX.

SUNT insuper alia a se periculis, quæ suos gradus ex De Veneni
Sequo possident, cuiusmodi sunt venena, in quibus vel
maxime obseruandi sunt gradus, ne pro elementata na
tura eorum in compositionem receptorum admittantur.
Principio igitur intro piciat veneni quantitas, tum demum
adornetur pondus, idq in hanc sententiam,

Venena in gradibus.

Simplex per se

I

- Colchotar. Alumen.

Reuerberata.

II

- Spiritus Iouis. Spiritus Saturni.

Calcinata.

III

- Tartarum. Scissum.

Sublimata.

IIII

- Arsenicus. Mercurius.

Reliqua veneni genera vt aranei, hufones, scorpiones,
faceti, erpentes, dracones minores, & aliorum, quia non
sunt ingredientia, pretereunda censeo, preter Tyrû, qui
suo loco dicitur. Sunt preterea, quæ n enstruû, prouocant,
quare in sistendis enstruis apprimè accommoda fuerunt
relata, scilicet inter reliqua recepta pro ratione fuerunt in gra
duum iuxta prescriptu componendi recepta. Sunt inuper
quæ tumores reprimunt & vnam prouocant: Hæc omnia
& his familia ab experientia petenda sunt & concordantia.

Hæc

30
 Hæc de gradibus: Reliqua quæ hoc loco desiderantur, asidus vsus indicabit, nunc de gradibus spagyrorum.

CAPVT X.

Gradus spagyrorum.
 Spagyricorum nominum cognitio vera in experimentis læti.

EX industria spagyrica quatuor gradus eodem modo cum quatuor elementis proueniunt, qui reliquos gradus quantitate sua vincunt: Porro vbi cuncti postremus gradus desijt, illic primus punctus in spagyricis principium habet in hunc modum.

I

- Herbis
- Radicibus
- Seminibus
- Oleis
- Resinis
- Gummis
- Fructibus
- Fungis
- Vineis

Oleum ex omnibus.

II

- Vulture
- Columba
- Ardea
- Coruo
- Pica

Per destillationem de.

III

- Aqua vitrioli, liquor.
- Aqua Mercurialis.
- Oleum argenti viui.
- Viriditas salis,

Aquæ

- 31
- Aquæ alluminosæ.
 - Calcinata olea.
 - Olea metallorum.
 - Liquores gemmarum.
 - Aurum potabile.
 - Essentia antimonij.

IIII

- Oleum christalli.
- Oleum berelli.
- Tinctura.
- Lapis philosophorum.

Hæc omnia calida sunt: nam gradus spagyrici elementatum tollunt, & super id quod elementatum est gradibus suis tendunt: Quare ad cognitionem istorum graduum requiritur plena ac perfecta experientia, vt videas preparationem eorum, quæ ex elementato eo, vbi superant elementatum deueniunt.

I

- Seminibus
- Anethi
- Juniperi
- Cardamomi
- Charophylli

Radicibus

Quæ ex terra sunt primum gradum spagyricorum occupant.

- Radicibus
- Iusquiammi
- Reuponticæ
- Angelicæ
- Ostrij

Lignis

- Lignis
- Hebent
- Juniperi
- Santalis

F

Quæ

II³²
 Fructibus } Nuba
 } Illech
 } Tereniabin
 Quæ ex aere secundum gradum obtinent ut ex.
 Volatilibus } Phœnix
 } Aquila
 } Columba

III
 Metallorū } Auro, Mercurio, Argento,
 } Cupro, Lothong Ferro Plūbo,
 } Stanno, Electro
 Quæ ex aqua restitū gradum, ut ex
 Gemmis } Saphyro, Smaragdo, Granato,
 } Topazio, Rubino, Hiacintho,
 } Ametisto, Corallo,
 Mineralib. } Markasita, Kakimia,
 } Talk, Realgar,
 Salibus } Vitriolis, Aluminibus,
 } Salibus,

Ardes est christallus à liquo-
 ribus factus. Quæ ex igne quartum gradū vendicant ut ex } Berillo
 } Christallo
 } Arde

Et quæ ex prædictis quatuor elementis descendunt, ut

Ex Terra.

Aque vitæ, Aq̄ circulatæ Balsama distillata, liq̄res distillatæ
 Ex aere.

Aues distillatæ, Tereniabin, Nuba, Illech.
 Ex aqua.

Aurum potabile, Liquor argenti, Resolutio mercurij,
 Sublimata, Calcinata, Reueberata, Resoluta, Congelata.
 Ex igne.

Liquor christalli, Liquor berilli, Liquor arde.

33
 ILLVSTRISSIMI THEOPHRAS
 TI AB HOHENHEIM LIBER QVAR.
 TVS DE GRADIBVS ET COMPOSITIO
 NIBVS RECEPTORVM.

CAPVT I.

VENI admodum in superioribus libris ea quæ de gradibus vna cum differentiis eorum vehementer commendavi, ita & hoc loco differentiam tibi rursus commendo, in hanc sententiam. Herbe quæ sunt frigide naturæ & ex terra, non in vniuersum comodatæ sunt omnibus morbis calidæ naturæ. Neque calidæ rursus ægritudinibus frigide naturæ. Ex his septem genera morborum, & septem quoque genera calorum & frigiditatum colliguntur, cuius modi sunt inter reliqua membra ea quæ cordis sunt. Hæc igitur differentiâ vel maxime obseruanda est in huius libelli principio, cui titulus præfigitur de compositione receptorum, ut ea, quæ hepatis desunt, siue calidum sit, siue frigidum, ab iisdem herbis petantur. Sic ea, quibus cerebrum desinitur, suas herbas requirunt. Porro etsi herbe in vniuersum sunt aut calidæ aut frigidæ, tamen herbe quæ splenis sunt nihil prorsus comodatæ ægritudinibus rerum: Quare sub cognitionem graduum insequitur differentiâ herbarum in hunc modum,

De compositionibus receptorum.

CAPVT II.

F. ij. Disse.

14

Differentiā habearum ad hunc modum cogno-
sce: Principio diuiduntur herbe in septem spe-
cies vnā cum reliquis elementis, & idipsum pro-
ratione ac natura aſtri, quod ex quo cum his
in septem species conijctur. Porro qua ratione
hæc septem membra diuisionem recipiunt, eadem quoque
ratione corpus partitionem septem membra recipit, singu-
laq; ſingulis æqualia affectant, vt ea, quæ ſub ſole ſunt, cor-
di accommodantur, quæ duplicia ſunt. Quæ vero ſub luna, ce-
rebro, idq; in gradibus vtriuſq;. Quæ ſub Venere, renibus
medentur. Quæ ſub Saturno, ſplenē confortant. Quæ ſub
Mercurio, hepar defendunt. Quæ ſub Ioue, pulmonem re-
ſpiciūt. Poſtremo quæ ſub Marte ſunt, ſelli omnino accom-
moda referuntur. Præterea, etſi herbe vnā cum ſimplicibus
non regantur à planetis, neque planetæ ab iſtis, tamen ſin-
gulare quoddam dominium exiſtit in quolibet elemento-
rum commixtionem alterius.

CAPVT. III.

D cognitionem eorum elementorum quæ cor-
dis ſunt, principio obſeruandum: Quicquid re-
generat cordi ſiniſimum eſt, vt aurum, meliſſa,
nuba &c. Præterea, quicquid abſumit phlegma
interueniente natura eius, rei fragrantia, ad ce-
rebrum refertur, cuiuſmodi ſunt roſa, Camphora, muſcus,
ambra. Porro, quod ſanguinem aut extinguit aut calefacit,
hepati inferuit. Quod vrinā prouocat & ſperma a dæuet,
& renibus. Quod vitam longam conſeruat, ſpleni. Quod deo
ſpillat, pulmonē. Horum cognitio in experientia conſiſtit,
ſed in ea potius, quæ ex philoſophia, hoc eſt, de regenera-
tione, quæ, quæ ex medicina, id eſt, de morbo, imo quæ ex
transmutatione naſcitur: Nam tibi cum medicatum philoſo-
phica

15

phica experientia concurrunt, atque adeo propria atq; ge-
nuina vniuſcuuſq; rei diatheſis deprehenditur.

CAPVT III.

Ognita igitur transmutatione, quæ ſeptem ſpe-
cies, cum frigiditum calidi indicat, obſeruandū
Quicquid regenerat, & id quod inueterauit ex-
pellit ac mūditiem adfert, & rem integram atq;
adeo incorruptam reddit, ſub eandem ſpeciem
concludi, ſiue idem ex frigore, ſiue ex calore elementorum
ſuboriatur. Præterea, quicquid in transmutatione humores
ſuperfluos conſumit, vt ſal, leproſitatem lunæ tollit, præſen-
tiſſimum remedium eſt cerebri. Hoc loco obſeruabis her-
bas non ea ratione adminiſtrandas, quia lunares ſunt, ſed
quia lunaria in ſuam poteſtatē redigunt ac cogunt: Per ar-
gentū enim aut lunam nullo pacto cerebri ſanatur, ſed per
ea potius, quæ cū his pugnant. Porro quicquid aduerſus
rubiginem ac putrefactionem munit & in eſſentia confer-
duntur, eadem ratione ſplenem incorruptum conſeruat.
Sic quicquid ſubſtantiam ac corpus in liquorem reſoluit;
epar confortat, & id quod repugnat expellit. Quicquid au-
tem eouſq; reſoluit, vt contraria ſeparet inter ſe, ad pulmo-
nem conſertur, cuiuſmodi ſunt alkali in ſtanno. Poſtremo
quicquid præparat res & eaſdem idoneas reddit augmētis
transmutationum, cuiuſmodi ſunt coniunctiones arcano-
rum, vel in primis vſurpandum eſt: Harum tibi experien-
tiam ex transmutatione nature pete: Neq; interim veſtris
deplorādis gradibus, neque in frigidis deſcriptionibus her-
barum, quas codices inſuſi habent, vitam vniuerſam ce-
tere: Non enim ſeruant a ſunt, ſed potius ſacientia ductus
pulmonem.

CAPVT V.

Porro, qua ratione septem species prædicte in quatuor elementis deprehendantur, quid scilicet ex terra, quid ex aere, quid ex aqua, quid de niçq̄ ex igne sit, sequentia indicabunt, ex quorū descriptione, modum componendorum receptorum iudicabis, idque in hanc sententiam.

Quæ ex terra calidæ naturæ.

Cerebrū	Cor	Renes	Epar	Splen	Pulmo	Fel
Veriditas	Essentia	Correctio	Liquor	Myſteri:	Extractio	Quinta
ſals.	in-cluſſe.	ſybetæ.	Brasſa-	Hellebori	de pul-	essentia
Liquor	Essentia	Essentia	trile	nigri	none	chelido-
vitrioli	quinta	Satyrio-	Manna	Valeriana		nia
Liquor	auri	nis	xulaloes	Verbene	Devſneæ	
lunaris						

Quæ ex terra frigidæ.

Esſe de ge-	Materia	Materia	Liquor	Compoſ.	Materia	Compoſ
locis	Londani	ſindoco-	ſene	candi	rois	agrieſe
	Materia	rum	Q. ſangu-	Conſectio	Materia	
Esſe de an-	perlarum	Materia	nis	diabele.	ſulphurū	Compoſ
thois	Materia	ſe lac	Q. ſ. ge-	leps	Materia	Balaſtū-
	ſaphirorū		mundree	Giboreæ	ologan	arum

CAPVT VI.

Quæ ex aere calidæ naturæ.

Cerebrum	Cor	Renes	Epar	Splen	Pulmo	Fel
Nuba		llech				
Symona		Hallercon		Thereniabin		

Quæ

37.
Quæ ex aere frigidæ naturæ.
Halcyon llech crudum Arles crudum Eſſuegd.

CAPVT VII.

Quæ ex aqua calidæ naturæ.

Cerebrū	Cor	Renes	Hepar	Splen	Pulmo	Fel
Oleum	Aurū po-	Essentia	Myſteri:	Magiſteri	Flos ionis	Crocus da-
Mercurii	tabile	viridali	curij	um de a-	Exiractio	mate
luna	Liq̄ or	Q. de ſul-		phalto	ſtanni	
Essentia	Solis	phure	Myſteriū	Rubedo	Talk reſo-	Topaxiat
argenti	Oleum de	Flos Ve-	antonij	de nigro	latam	è ferro
Essentia	epitimo	neris				
de ſexto	Saturno					
Veacre						

Quæ ex aqua frigidæ naturæ.

Succus de	Marſalta	Tinſlana	Spiritus	Miſteriū	Flos de	Ferrigo
ametiſto	vitraque	Lapis de	ſaturni	Mercurij	icout	de quinta
Liquor de	Tal' a-	phyſico	Essentia	coagulati	crudo	
gramatis	lumi		de plūbo			
Cōpoſiti						
de gemmis						

CAPVT VIII.

Quæ ex igne calidæ naturæ.

Cerebrum Cor Renes Epar Splen Pulmo Fel
Noſtoch calidum

Quæ ex igne frigidæ naturæ.

Arcana ꝛ chriſtalli
Magiſterium berelli
Liquores citronci.

Noſtoch eſt
ſpecie ignis

ꝛ eſt virtus
tes
ꝛ Cerinus
eſt gemma.

CAPVT

38
CAPVT IX.

Regula in cō
positione re-
ceptorum.

Cognitis gradibus & speciebus graduum, tum demū
aggredere compositionem receptorū iuxta præscrip-
tum regulæ sequentis. Quemadmodum quatuor ele-
menta sunt, sic quadruplicia recepta sunt adornāda, in hęc
sententiam: Alia sunt genera morborum que terrena reme-
dia affectant, Alia desiderant aërea, Alia requirunt aquati-
ca, Alia ex igne petunt. Principio igitur obseruandæ sunt
ægritudines in prædictis septē membris, inter que scilicet
elementa referātur: Nam inde sunt elicienda simplicia qui-
bus compositum adornes pro ratione cum graduum tum
specierum. Proinde in elementatis ægritudinibus, puta ter-
renis, compositum non est altius apparandum suo gradu,
sed in eo ipso gradu relinquendū. Similiter in aëreis, nihil
ex alienis elementis est admiscendum. Eodem modo de ce-
teris elemētis, aqua, & igne iudicabis. Sed ut singulas ægrit-
tudines singulis elementis accomodes, hoc opus, hic labor
est: Nam inde accidit cōmunis ille error qui subinde repul-
satus est in podagra, in paralyticis morbisq; ceteris id genus,
propter præposteram medendi rationem quam homines
imperiti aggrediuntur, Exemplum habes in epilepsia: spes-
cies epilepsie elemento aquæ subijciuntur quare ex his que
mineralia vocant, sananda est, sic de alijs iudicandum.

Epilepsia per
mineralia au-
feritur.

CAPVT X.

Compositio
receptorum.
† Narcotica
sunt que tol-
lent morbum

Regulas generales de compositionibus recepto-
rum in hanc sententiā accipe: Vniuersa recepta
que pro elementalibus morbis adornantur lex
rebus constant, quarum due ex planetis, due
ex elementis, deniq; due ex narcoticis sunt:

Quam

39
Quamuis etiam tribus confici possent, ita ut de singulis al-
terum solum recipiatur, tamen infirmiora hæc sunt quam
quæ ad medendi rationem admittenda sint: Veruntamen
ut ad priora redeam, Due sunt inquam, que ex planetis con-
stant, hæc ratione, qua medicinam conciliant ac corrigunt:
Due ex elementis, ut gradus ægritudinis superetur: po-
stremo due ex narcoticis, hæc ratione, quia quatuor prædi-
ctæ partes imbecilliores sunt, quam quæ morbum ante cri-
sim expellant. Quare hoc loco de compositione obserua-
bis potissimum ut criticum diem antevetas: Ad hunc igitur
modū adornata recepta apprime valent in morbis cum
acutis tū peracutis, & peracutissimis, quæ quaquaerfum
agas,

CAPVT XI.

Postremo de ponderibus nota regulam sequentē: prin-
cipio obserua gradū, vincatur ne à medicina gradus,
an quaquaerfum cū gradu consonet, sed ita, ut hæc dupli-
ces species sese non corrumpant, sub hæc dispone in hanc
sententiam. Principio, quæ ex planetis sunt ad quatuor par-
tes refer in receptis: Quæ ex elementis, ad tres, Quæ ex nar-
coticis ad vnam partem. Et ut clarius innotescat consilium
confero me ad illa composita quæ iuxta modum præparan-
di confecta sunt in hunc modum, Recipiatur essentia pla-
netarum: Essentia elemētata: denique narcoticum purum,
alioquin si subtilitatis admittantur, in pondera deprauatur
receptū: Non enim ex multitudine graminis aut foeni iux-
ta catarticorum præscriptum, sed potius ex virtute natura
hæc compositio fiat: Hæc de compositione receptorum
in genere: Qua ratione autem singula recepta
singulis morbis accomodanda sunt,
quintus liber indicabit

De pōdrib.

G DE

40

DE GRADIBVS ET COMPO-
SITIONIBVS LIBER THEO.

PHRASTI PARACELSI
QVINTVS.

CAPVT I.

*Morbis diui-
ditur in qua-
tuor partes.*

Pincipio in descriptione receptorum diuide morbum in quatuor species, deinde has species inter quatuor elementa refer, gradūq; qui occurrit accipe, & iuxta modum insequentem procede: ponō si accidat translatio morbi de vno in aliū gradum, recipe eundem gradum: sic enim permanent ægritudines primi gradus, quæ ex terra sunt: Secundi, quæ ex aëre: Tertiū, quæ ex aqua: Et qd quartum attingit, per solam tincturam sanari oportet, alioquin nihil est quod huic loco accommodari possit. Præterea, etsi in superiori libro receptum sex partibus adornari, præscripsit, tamen tribus confici potuit, aut superiora duplicari, vt duodecim adpareant, Aut ad hunc modum describi, vt eorum, quæ planetarum sunt quatuor, quæ elementorū, duo, quæ narcoticorum, vnum, recipias, sed ita, vt portio pro ratione huius descriptionis digeras pondus in hanc lententiam. Accipe de his, quæ planetarū sunt drachmas quatuor, de elementatis drachmas tres, de narcoticis drachmā vnam, sic in pondere, non autem in numero res consistit. Rursus ad dosim, non ad pondus, neq; ad receptū refertur vis atq; adeo effectus earum rerū: quæ in huius recepti descriptione admittuntur, vt in his, quæ planetarū sunt, maiorē energiam

*vis medicine
in dosi consi-
stet.*

41

gram deprehendas, quam in elementatis: Sed hoc doseos est, non ponderis, neq; recepti: Quare superior modus obseruandus est. Postremo, in ignis peritia medicæ rei hoc loco requiritur, ne medendi rationem ante tempus aggrediar, sed ita potius rem tractes, vt illic, vbi opus est purgatione, purges: Vbi sanitate, sanes: Vbi consolidatione, consolides, in hanc sententiam, vt sequitur,

CAPVT II.

AD compositionem receptorum, quæ pro laxa-
tione prescribuntur, duo sunt necessaria, quæ ad receptorum
uersus laxationem digeruntur, aliud quod con-
fortat, et aliud qd mitigat. His igitur ad hunc mo-
dum dispositis, citra omne periculum existit de-
scriptio recepti. Principio igitur, quod ad confortandū atti-
net, recipe aromata, cinamomum, chariophilos, nucem-
muscatam, cetera q; id genus. Quod autem ad mitigatricū
attinet, recipe anodina, idq; ad minimū pondus: His duobus
rebus, erumpit correctio eorum, quotquot in recepto
sunt: Neque hoc loco obseruanda est differentia, quid cho-
leram, quid phlegma purget, sed potius intuenda experi-
entia, quid cui prestet, quemadmodum de modo pharma-
candi habetur: purgandi enim ratio omnium maximū est,
quod medicæ rei peritus obseruare debet.

*Compositio
pro laxatione
Liber de mo-
do pharmace-
candi.*

CAPVT III.

Exemplum in laxatiuis, quæ vomitum cient, ad
hunc modum describuntur: Recipe Heliebori
albi drachmam, cinamomi, nucemuscate, sin-
gulumum drachmam semis, succi de Thebaico
scrupulum: hæc descriptio in heat, cum pon-
G ij dus

dus tum naturam vomitiuorū, quę per secessum etiā pur-
 gant in hunc modum: Accipe de vomitiuis partem vnam,
 de confortatiuis tantundem de thebaico succo tertiam par-
 tem simplicis laxatiuorum: Deinde iuxta conficiendi mo-
 dum digere, & pro ratione doseos administra. Aut in hanc
 sententiam, Recipe mitridati, rob de ribes anna drachmā
 dimidiā, succi de papauere scrupulum, precipitati drach-
 mam, confice ad formam: Aut ad hunc modum, cape cata-
 putę, thitimali, Hellebori, vniuscuiusq; scrupulū vnum,
 anisi, feniculi, croci martis, terrę sigillatę, anna grana quin-
 decim, succi thebaici, de papauere, de iusquiamo, singulo-
 rum grana septem, dispone ad formā. Si autem per seces-
 sum nō operantur vomitiua, cuiusmodi sunt Rhabarbara,
 coloquintida, ceteraq; id genus, recipe ea quę inter laxati-
 ua efficacissima sunt & in tertio gradu consilium, ea ad con-
 fortatiua confer, & ad decimam sextam partem narcotico-
 rum in hunc modum.

Accipe scammonę drachmam, specierum de gemis,
 diamusci, singulorum drachmam mediam, opij scrupulum
 dimidiū, misce ad formam: Similiter de Rhabarbara cę-
 terisq; iudicandum. Proinde si secundū gradum attingit,
 adde duodecimam partem narcoticorum, quemadmodū
 fieri cōsuevit in thurbit et hermodactilo ceterisq; id genus.
 Si vero primum occupant, nihil immuta, sed vnā cum con-
 fortatiuis ita coniunge, vt consulę cum his agas, num scilicet
 frigida an calida habere velis, ea interuenientibus con-
 fortatiuis prepara in hanc sententiam.

Singulū Recipe diagridij, agarici, ciclamini singulorum scrupulum,
 corallorum rubeorum drachmam, opij scrupulum.
 Aut in hunc modum, Accipe vomitiua & laxatiua
 mixtim, ita tamen vt pondus suū seruetur vtrinque, atq;
 ita receptum duplica, dein ad formam misce.

CAPVT

CAPVT IIII.

IN curatiuis sive ante sive post purgationem iuxta perid
 iam physica describuntur recepta in hanc sententia. Prin-
 cipio singula colloca in primum gradum: proinde, si trans-
 mutatur morbus de primo gradu in secundum, de tertio in
 quartum, similiter age in hanc sententiam in iherisita. A ccl
 pe locustarū drachmā vnam, centaureę drachmas duas,
 resibolę drachmas tres, misce iuxta prescriptū experien-
 tię interueniente vino: dein vice potionis administra: Cu-
 iusmodi recepto si non sanatur ægrotus, secundum, tertiuū
 aut quartum gradum inquire, & in eam sententiam quam
 prescripti, receptum describe: itaq; tria in compositione re-
 ceptorum considerantur, Specificum planete, cuiusmodi
 sunt locustę, auriculę muris, Elemēti nature, vt centaurea:
 postremo narcotica, vt resibolę, opiū: Porro quamuis cen-
 taurea plenius operetur elementatis, tamen hoc experien-
 tia requirit: Quod autem pondus in presenti recepto pug-
 nat, in causa est iam dicta experientia, quę receptum ex sua
 natura, non autē ex regulis colligit: Sic etiam in febribus:
 Accipe nectaris drachmam, de testudinibus drachmam se-
 mis, succi de thebaico scrupulum. Quę autem regulas se-
 quuntur, eandem rationem cū superiori descriptione, quę
 sex partibus aut pluribus constat habent. Ego vero malim
 experientiam quam nudam istam liberam depictionem
 eorum qui solis regulis student.

† Hoc est al-
 kali ex lesea-
 lit.
 † Resibola est
 scorchia ex
 anseris nata.

Nectar est cō-
 sectio albumi-
 nis ouorum.

CAPVT. V.

IN morbo caduco, vbi receptum compositionem in ter-
 tio gradu desiderat, compositum non habet locum, sed
 simplex tantum administratur, vt per spiritum vitrioli, &
 alia id genus: in primo gradu describitur receptum iuxta

Scilicet ē mi-
 neralibus.

† Spiritus vi-
 trioli in quar-
 to gradu spa-
 ricorum.

G ij

præ-

prescriptum primi gradus, in hanc sententiam. In paralyti administrantur confortatiua per se ut aqua vite, essentia la uandula, aurum portabile, liquor gemmarum ceteraq; id genus: sic in quarto gradu regula obseruanda est. Porro si duplex medicina v. us incidit, scilicet, intra cutē & extra cutem, vt in paralyti: Paralyti & contractis bifariam ad ministra, intrinsecus iuxta modum supra prescriptum: Balsamum autem extrinsecus iuxta experientia, quemadmodum modus administrandi habet. Sed ea, quae ex balsamo conficiuntur ad hunc modum accipe. Principio duntaxat ea recipe: quae ex planetis sunt, neque interim elementata vide, neq; narcotica, Vt in contracturis summum experimentum est specificum serpentinae, deinde pinguedo, quae ex hebeno, hominibus, terpetina, oleo nucū, oleo guaiaci, ceterisq; id genus elicitor. In hanc sententia innumera sunt quae experientiam non regulas sequuntur: Nam id genus morbi per ea, quae longo & assiduo vsu eruperunt sanari manit quam per canonica recepta.

CAPVT VI.

In incarnatiuis cum experientia tū regulae sunt obseruandae in hunc modū: Quicquid est planeta ū, exacte inquire, in quanto scilicet gradu cum incarnatiuis cōtinuat, deniq; qua ratione componatur, quemadmodū in fractura ossium sequens receptū indicat: Recipe consolidida, aristolochē rotunda, serpentina singularū librā: Porro est infiniti praeter hunc habentur modi medendi ossiū fracturas, tamen quae quid praeter id qd dictū est huc adhibetur incoīmodat, & praesentem medicandi rationem impedit. Neq; hoc loco silentio praeter eundē censeo, varia cōsolidarū genera, ac multa. Praeterea serpentinariū incognita & cognita, quae ideo nō recensentur à me, quia nihil impediunt pōdus, sed in idem iuxta

iuxta prescriptū referuntur, citra respectū cum caloris tum frigoris, quae descriptionē recepti corrumpunt. In vulneribus autem, sequentiē componendi rationē obserua: principio collige in vnū quae planetarū sunt ac vulnerū, singula iuxta experientia in hanc sententia: Quicquid est balsami crudī, ad oleū redige per extractionē, & id ipsum pondere aequali citra omnē aditionē cum caloris tum frigoris, ita vt solis specificis imoretis, in hunc modū: Gummi tractari debet in emplastris, siue vnguentis apostolicis, nisi quatenus sextā partē erga reliquas species cōplent, & quinque reliquae partes specierū sunt, et corpū harū rerū pōdera quatuor habet, Potus autem vulnerū iuxta experientiam in pondera referatur, & id ipsum intentius, aut remissius in hunc modū: Accipe pyrolē manipulos duos, peruinę, diapenseae, aña manipulū vnum, agaimoniū manipulū cū dimidiō: lam si fuerint alie praestatiores, ab illis ad has defice: Postremo est multa sunt quae hoc loco de receptis vulnerū desiderantur, tamē citra experientiam, quae receptorum mater est, regula comprehendī nequeunt.

CAPVT VII.

In descriptione receptorū pro apostematibus principio obserua, nihil eorum hic admitti, quae in superici capite inter recepta vulnerum referenda duximus, sed praeter ea, quae planetarū sunt, simul etiam elementata considerari, vt vtraq; conueniant. Praeterea dispositis ita receptis, nihil de his, quae putrefaciunt, aut in loco purgant, apponi, cuius modi sunt maturatiua, & laxatiua. Est autē huius recepti, haec ratio, & natura, vt gummi, incarnatiua, deniq; quae planetarum sunt in subscriptum pondus digerantur: Da gummi scilicet pars vna prodeat, de incarnatiuis tres, de

Descriptio
emplastri om-
nium hule-
rum ac apo-
stematum.

46
de his, quæ planetarū, sunt reliquæ duæ, in hanc sententiā:
Accipe gumorum bdellij, armoniaci, galbani, oppopanati
singulorū drachmas duas, thuris, masticis, myrrhæ, mumiæ,
aristolochiæ rotundæ, aloepatici, añã vntiã semis, florem
aëris, cinnabrii, cerullæ, camphoræ, vniuscuiusq; vntiã di-
midia: hæc omnia in lithargyrio elixato, aut minio, aut nu-
da cera admixto colophonio, in vnum coge: Atq; in hunc
modū digere emplastra omnium hulerum & apostematū:
Postremo vt formā emplastri arripiat prædicta, Recipe, cū
ceram, tum serpentinam, & idipsum pro experientia.

CAPVT VIII.

Die fursis
fresen.

In æstionem, aut cancris, vt in serpigine, no-
li me tangere, ceterisq; id genus, tres modi com-
ponendorum receptorum obseruandi sunt: Pri-
mus ex virtute planetarū erumpit, & vniuersa
hulcera citra adiectionem alterius sanat, cuius-
modi est Brassatella: Secundus est ex his, quæ per medica-
mina æschpharæ in hoc præparantur: Tertius ex medica-
minibus præcipati elicitor. Receptum, quod ad prouocan-
dum æschparam facit, ad hunc modū describitur: Recipe
de medicaminibus æschpharæ partem vnam, de aqua bras-
satellæ partes quatuor, eandem partem vsurpa. Alterū est,
recipe decimam sextā partem præcipitatorū, & idipsum ad
vnguentū siue emplastrū apostolicum, & administra: Hæc
quamuis ita se habēt, tamē non nisi mercurialis statua sunt
eorum quæ experientia palām indicat, quā volo vobis esse
cōmendatissimam, vt vniuscuiusque propriam ac natiuam
naturā pemoscatis, & à vestra experientia, quæ ieiuna ac ari-
da imo nulla est, ad eum cui velut Lacedæmonio Apollini,
quatuor insunt aures, deficite.

Brassatella
sumum me-
dicamentū ad
omnia mem-
bra principa-
liora.
† Partem vel
æquant.

DE

47 DE GRADIBVS, DE COMPO- SITIONIBVS ET DOSIBVS LL BER SEXTVS THEOPHRASTI

CAPVT I.

In dosibus vero describen-
dis, præterea, quæ in superioribus
quinque libris tractauimus, quantū
ad complexionem, atq; adeo ip'um
Ares attinet sciendum est, id vniuersum,
quod nature probandū venit,
eius videlicet rei, cuius subire audet
medicus prouinciam, hoc namque

solum, quod ipsi etiam oculis probatur, in dosibus consi-
derari debet. Obseruandum igitur in primis, vnamquamq;
dosin secundum ipsius propriam ac naturam Ares, vel ca-
lido consistere, vel frigido: Vbi etiam sciendum in receptis
comparandis, nec humidum, nec siccum (quantum ad dosim
spectat) considerandū esse: Sicut enim principio duas
tantum esse complexionones demonstrari, ita etiam duplices
solummodo quoque doses existunt: gradum enim calidi
vel frigidi quicunq; probè nouerit, eidem quoque, non so-
lum siccum & humidum eius adiunctum esse, sed & siccū
resolutum & humidum coagulatum, haud quaquam igno-
rabit. Præterea scire quoque debes, calido & sicco nullum
pror'us inesse, vel arcanum, vel aniadum: Quandoquidem
etiam nullus morbus exurgit, qui horū alterutrum solum
modo petat: In calido & frigido rei summa est: illa namque
Diathesi, vel in calido dominatur vel in frigido, cuiusq;
Anido est vt
tum efficiat
lit.

Fi vero

Quilibet gra-
dus in morbi
dosis est.

Spermiola est
curant.

Gradus dose
06.

vero morbi inclinatio hec sita est, ut alterutrum à medio
solum, siue calidū hoc sit, siue frigidū, ob cruetur. Quilibet
autem gradus sui morbi adus est: Quare ex gradu
quoq; dosis accipi debet id quod velignis con- paratione
intelligas licet, qui vnum tamen modo gradum habet, atq;
is quidem gradus per se solus ad consumendū sibi contra-
rium iuliciens est: Quod quidem secundum calorem est.
Haud di simili modo omnis grades vnū quoq; habet gra-
dum ad infrigidandū membrum sufficientem, idq; eum-
dum frigus: Proinde omnis morbus gradum vnum habet,
nec plus, nec minus: Eodē quoq; pacto se habent ad vnū
quensq; morbum doses, piper & cañor: Doses morbum
sunt, ut sic dixerim, piperinoium & castoreorum. Ceterum
alius morbus est, qui dosim suam ab igne perit, spermiola
& camphora vnum habent gradum, eundem vero morbi
quoq; qui sunt ex perlicis gradum occupant: Vnde fit, ut
spermiola & camphora eorundem quoq; doses existant.
Sciendum vero iterum, res medicas nō radan ex aquo ad
morbos quantum refert dosim, verum vnaqueque gradu-
suum habet morbo suo æqualem, atq; is est doleos gradus,

CAPVT II.

Orō euenit quoniā vnus solum modo gradus
est, nec vlla res tam in calido, quam in frigido al-
tius gradatur alia, precipuum certē est, ad inue-
niendam dosim & qualitatem: Ceterum in rebus
nature & in morbis vnusq; vnus est gradus,
Neq; enim vllus morbus deterior sit eo, quo eius medici-
naris gradus est altior, deterior enim nisi iuxta nature no-
bilitate nullus fieri morbus potest: Ad recipiendum vero
in his dosim, ab vtraq; parte consideranda est copia, hinc
itaq; dosim accipe, morbi copia abunde que que doleos ti-
bi

hi copiam ostendit: Quocirca scire oportet medicum, qua-
si nam pondere morbus grauatus sit, tan rindem enim pō-
dus medicinē quoq; dosis sibi vendicat: Quamobrem ob-
serua pondus administrandi esse, nō gradum: in hoc enim
situm est precipuū, quamlibet dosim reperiendi fundamē-
tum: Ex numero siquidem hoc prodire debet, non ex earū
rerum corpore. Primū itaq; est, ut seipsum curet microcol-
mi Ares, & non medicamina adhibita: Quamprimū enim
morbus ad æqualitatem adductus fuerit, sequitur statim,
ut ipsa natura, quod sibi ipsi contrarium est, curet: Proinde
sciendum est, quamlibet dosim, non vltra predictū nume-
rum, qui ex morbo sumitur, vsurpandum: In ipsa enim na-
tura vigintiquatuor comprehenduntur, in quo numero
etiam medicina ipsa sumi debet, ut quemcumque numerū
attigerit, idem ex nature sumatur anatomia: Nam ut in hac
vigintiquatuor morborum (ut ita dicam) minuta sunt, sic
etiam in medicina 24. lotones existūt: Per hæc igitur vigin-
tiquatuor minuta, & lotones toridē quilibet medicus ad-
ministrare medicamina nouisse debet, ut æqualē vtrobiq;
numerum in numero conseruare deducat. Quo facto, vir-
tus nature ea est, quæ curat ægrotum: Quare notandum,
sepenumero euenire ut plerique morbo iam iam defun-
cto, nihilo tamen minus valetudinarijs adhuc similes ex-
stant, idq; ex ea ratione, quod ipsius nature virtus, quæ id
circo medicum exhibere nequit, in vniuersum non consen-
tit, ex cuius tandem defectu non ex ipso morbo, mors du-
cit originem.

24 Minuta
morbore.
14 Lotones
medicina.

CAPVT III.

SED, ut porro de vigintiquatuor minutis loquamur, no-
standum, quod in his sumā vtrinq;, tam nature, quam
morbi æqualitas consistit, vbi obserua, morbi complexio-
H ij natum

so
natum sese diuidere, & partim descendere, partim item a-
scēdere, ab vno vsq; ad viginti quatuor, idq; non, quia vno
tantum sit morbus, verum quotquot morbi, totidem etiam
ē diuerso minuta existunt: ē regione etiam complexionum
facultas āsupremo ad vigesimūquartū vsq; ascendit: hinc
medico ignorantia oboritur vsq; adeo, ut nullus in minu-
tis dignoscere morbum queat, præterquam per solam do-
sim: Neq; enim hic in eam differimus sententiā, quod mor-
bus aliquis in tertio vel quarto minuto existens, se possit,
vel euehere, vel augere, sed potius, id solum intelligi debet,
viginti quatuor esse lotones, ex quibus dosis proficiscitur,
vt exempli gratia: In caduco viginti quatuor minuta unt,
quæ quidem totidem etiam lotones desiderant, & est tamē
hic vnus solummodo morbus, vel eius morbi species: Do-
sim itaq; ut inuenias, exhibere isti huc theoricæ non potest,
potest autem ipsa experientia: Nam velut hereditario à na-
tura procedit dosis composita, quocirca & seruari, & iuxta
naturam administrari debet, idq; secundum experientie
dosim. Cum autem hoc ipsum in experientiā transferri de-
beat, principio intelligas oportet, utrum isti doses anato-
miæ, cum anatomia morbi probè conueniant, ex quo sequi-
tur in hoc vniuerso quarto numero, unum quenque morbū
dosim suam affectare ad æqualitatem usque ascendere, ul-
tra autem hunc numerum transcendas cave: Si quidem sa-
nitatem præstare, cum naturæ microcosmi, tum externis
elementarum quando ea in corpore conueniunt, officium
est. Et perinde est ea coniunctio velut cinobrium quod ni-
mium gradat in eiusmodi, itaq; exaltatione elementata
uirtuti microcosmi sitas præbent exaltationes, sicut granū
primum, in serupulum, drachmam & lotonem abit, non-
nulla uero in libram, quædam etiam in maiores Kist, alia
autem in talenta quoque,

CAPVT

11
CAPVT III.

Actenus de uirtute rei & naturæ dictum est,
aliter autem habet, si uel putrefactio fuerit, uel
superfluitas, uel Sydenocha, quarum equidē
dosim sic administra: Eiuscemodi enim Syn-
denochas per laxatiua præsumi oportet, idq; in
hanc sententiā, ut omne laxatiuum pro resolutio habe-
tur, quare ex resolutione dosium accipias oportet, non ex
laxatione: Ex hac enim si sumptis, confestim mutabitur
in homine id quod per illam fieri nullo pacto potest: Scire
enim conuenit uos medicos, ut primo sitatim aspectu reso-
lutionē probè dignoscatis ut composita, ex hac dosi impu-
ne purgare citraq; noxam possitis, curæ quidem cognitio
ad eum debet esse modum: Quicquid sese in solidam resolu-
uit aquam, granis decem consistit: Quicquid uero in per-
fectam resolutionem sese resoluit, granis consistit solummo-
do sex: Quod si uero unā cum solutantia materiali perdu-
cat, tria tantum grana continet. Pono, quod in se ipso ante
suam resolutionem ad putrefactionem abit, dehinc uero
in solidam uergit substantiam uegetabilem, granū sibi uen-
dicat quadragesimū, si uero in putrefactione permanserit,
uel etiā post resolutionē animalē putrefact, octuagesimum
tertiū granū occupat: Quæterū, qd in suo esse permanet, ni-
dam utriusq; sexus conseruans indiuise in se ipso substanti-
tiam, ad unciam usq; porrigitur. Et si ex matrice æris descen-
dat duplū numeri obtinet: Si uero ex matrice aque, triplū
sibi eius numeri acquirit: Ex igne, ad dimidium iam pondus
peruenit dosis: Hic igitur obtinetur quæ ad laxationem ne-
cessaria sunt, nempe, nonnulla soluta quæ ad coagulatis pro-
ficiscuntur dimidiata etiam dosi purgare: Item solida ad so-
lida similiter: Quædam uero de in laxare ex proprietate re-
solutionis alterius: Vt manna laxat ex uirtute, quæ unum-
quodque

1190
H ij quodque

quodque sic cum resolut: sicut a contrario: Harmel autem ex coniunctione: Proinde notandum ex his omnibus, purgationem nihil esse aliud, quam utrum tincturam quandam hanc sine coloris inditio, quae & mineralia resolut & tartara dissoluit, quemadmodum idem etiam anatomia in suis partibus indicat: Cum igitur tinctura quaedam existat, cogitur necessario resolutionem animaduertere, & quidnam resoluendum sit, quidue resolutionis tincturam assumat, & quae de materia in microcosmo necessario adpareant.

CAPVT. V.

NVNC autem de relollinis & cheronijs, quae ad hunc modum debent intelligi: Quod ex transuerso per vim, alteram partem superauit secundum eius liastri naturam: siquidem solū relollinum liastrum esse debet: Quo circa, tale quid non ex aequalitate quidem, verum potius supra aequalitatem per vim proficiscatur oportet: Neque uero etiam ex ingenio microcosmi, sed magis ex Ares proprietate, unde etiam liastrum deriuatur, quod uim morbum expellit, idque ex utriusque uirtute naturae: id, quod sic intelligi debet, quod hic duodecim grana diuidenda sunt, iuxta deos numeros: Et sex tum quidem granum principium est: reliqua sex aequalitatem exhibent: in cheronijs uero, ab uno usque ad sextum numerum, nec ultra progredere, quandoquidem dimidia lunae pars decedit, quae a sex usque duodecim est: Cheroniū namque & relollinum in sexto numero modū suū assumunt, unumquodque tamen cum proprio suo liastro: Quamuis eiusmodi doses etiam super aequalitatem deduci queunt ex indituae uirtute liastri, qui non secus, atque crocus quidam operationem suam perficere possunt.

CAPVT

CAPVT VI.

Vicquid praeterea de arcanis, de essentis & essentis siticatis, specificis, & id genus alijs in eorum doctibus sciendū est, ad hunc habet modū: Quod ex praedictis granis assumi dosi debeat, cui deinde arcanum essentis & essentiale unā cum specificis uirtute & complexione aequali adiungi debent, idque hoc per se, ut uirtutes arcenorum super aequalitatem morborum etiam conseruantur: Quamuis enim, quoties aliqua species, toties sit a peculiaris, & propria dosi, nihil tamen ideo eorum loco dosi obest, proinde rursum quid eorum in se ferat considera, ut si arcanum potenter administratum fuerit, & detrimenti quippiam hinc forte oriatur, siue in eo paroxismo, siue in alio quopiam, siue pristinus ille morbus moueatur, aut nouus aliquis inde prouideat, non id est timendum: uirtus autem arcani, sed potius eius corporis proprietates ante cernuntur, in quo huius compositi arcanum est positum. Est autem possibile, ut in uno tantum simplici natura composito, cum excellēs aliquid arcanum, tum etiam iuxta maximam nouitiam, aut etiam ueteris morbi ueneri simul delitescant: Vbi obserua, ut ex natura compositis ut ad hunc modum conseruetur desit, ne corporis uenenum uerum, & pestiferum aliquid, semen inserat: Vt ex Vitaleo patet, qui speciem epilepsiae septimam curat: Et regione uero etiam alium morbum inducit, nempe Syphilis in prima specie: Quod si autem de his in morbo caduco fuerit in arcano, cogit perit medicus, istud arcanum nullam exhibere dosim, sed ipsum corpus, quo prima Syphilis specie affert: Antequam autem istud ipsum corpus per dosim, banuliter etiam in apoplecticis & lethargicis, quando liquor

Vitaleo est
vis. p. 100. 11
Syphilis est do-
lor et passio
arcani.

liquor colchotarius secundum arcanū dosi accipit, et si corpus microcosmicum in hoc animaduersum non fuerit, tum tamen recentis morbi, nempe tartari venenum est praesentissimum: Quod circa in hoc capite admonitū volumus quemlibet medicum, ut eiusmodi regulam quaeleuonq; tandem administratur est medicaminis genus, crebro ante oculis habeat, seculoq; obseruet, ab hac ne latum quidem, ut discedat vnguem.

CAPVT VII.

DE Spagicis vero dosibus, ut in Alcohol, Balsamis, & id genus alijs magnalibus, talem accipite regulā, quod uerus illorum usus atq; adeo fundamentum ipsorum ex tinctura proficiatur, & est solummodo cōiunctio Ephialthera, quae quidem ad hunc debet modum considerari: Quod in omnium minutissima quaeque gutta anatomiae microcosmi consistit: Quilibet enim spagicus gradus virtutis suae tinctura est, & cuiuslibet medico intelligendum venit, in vnaquaque gutta quotquot etiam sunt, tot etiam integras esse anatomias ut in microcosmo, & in elementis: Ut autē dignoscantur à vobis eiusmodi doses, scitote in uniuersa operatione tres comprehendi solis diuisiones, Elixir nempe, Essatum & Tincturam: Elixir dosim suā in sexta si bi minuta uendicat, Essatū uero in quarta & dimidia, ipsa autem tinctura in centro consistit. Obseruandum dehinc etiam, eiusmodi extractiones secundum corpus diuidendas esse: Corpus siquidem in suo specifico aequale est Ares, atq; idē is Aniadus aequali operatione, hic se diuidit etiā dosim in karens: Est uero karensa uigesimaquarta pars minutissimae guttae, quae tamē citra corpus in quater non ē abire nequit, nisi maius aliquod ad ipsam ē corpus, ab eo uero corpore temperatura exit, dosimq; suam iuxta diaphinitatem

Ephialthera
id est particu
laris.

Karensa uig
esimaquarta
pars guttae.

tatem exhibet, Ut autem ex arte haec reperias & diuidices, ex coloribus accipe: Quandoquidem dosim color indicat: Color dosim proinde in hoc Karensae queri debent, & non in quantitate uisibilis substantiae: nam in colore uirtus est sita, citraq; illū nulla uirtus exire potest. *Color dosim indicat. Virtus in colore sita.*

CAPVT VIII.

DE fixis porro medicaminibus, vel per artem, vel per naturam, quales natura in his dinoscenda sint doses obserua: Quicquid reuerberit sustinet, nec se in sua forma transmutat, ut uirtu materia, ad sexagesimum octauum usq; gradum porrigitur, Quod si uero formam mutet, in centesimum usq; & quater sexagesimum ascendit, totidem grana dosim constituunt: Quelibet uero dosis, vnus gradus est, id quod etiam à libelli huius uestibulo abunde ostendimus: Quotquot enim grana accipiuntur ad pellendū morbum suffectura, tot etiam unum gradum constituunt: In calcinatis autem communibus, centesima & uigesima octaua gutta est: In acutis calcinatis post fulmen Athanor, uigesimaquarta: In resolutis fixis, scrupulus semis: In coagulatis, renensis aureus: In alkalibus, uitellum oui pōdus est: In transmutatis, quatuor fabae nostrates: In oleis palea praeter granū: In aquis, nucis testa: In reductis à prima materia Thoruscula pini: In transmutatis à prima materia, locusta populi: In corrosiuis singularibus, aequalis latitudo sui loci: In praecipitatis, minutissimae monetae pondus: In terrae liquoribus, lerahedule: In liquoribus quae, semigrana: In thereniabini aeris, ueluti spiritus ex flatu quopiam: In liquoribus ignis simile pruinis grauis: Ab arbore maris, Kist minima: A resina terrae sesqui Kist: A natantibus, vncia semis:

LXXVIII.

CXXI.

CXXVIII.

Thoruscula
pini id est
gutta eius.
Lera ad stipi
tes refertur.

16

De homunculis, instar magnitudinis auellaneæ. Hæ doses
ex fixis procedunt, & in vntima Karenas à guttis citra no-
xam corpus suum concludūt, quocirca defixis intelligen-
da hinc est dosi.

CAPVT IX.

Væ de dosibus hæcenus tradita sunt, non om-
nia sane, quæ fortasse vniuersæ medicinæ neces-
saria erant comprehendunt, veruntamen vt-
cumq; res habeat, complexum in his esse cen-
trum, atque adeo radicem ipsam certum est.

Expendat autem quisvis portio medicus eruditionem su-
am, qui non tam sui quam ægotantium emolumentum stu-
diosus esse debet, ex sola arte proficisci debet res spagyri-
ca: Sed & in omnibus suis negotiis Ephallateros agat, ta-
meti si hæc omnia probe expertum virum desiderant, qui
non solum solers, ac rerum (quod aiunt) caput compleue-
rit, sed etiam oculos, atque animum denique satiarit, non si-
bi ipsi tantum, ve um etiam reliquis omnibus, quibus cum
versari studet: Hi namque omnes, & tu, & illi medicum ex-
te faciunt, Quandoq; Archæus & eius Taphneus ac vni-
uersa eorum proles, Iliaster & ceteri, per imperitum ac ru-
dem dignosci medicum non queunt: Quicumque enim
eiuscemodi cognoscere vult, ex Iliado atque omnibus anat-
omijs probe & ad amissim eruditus atque instructus sit neces-
sarium est: oportet enim medicum tam in mente, quam in
exterioribus suis fungi officio: Manus siquidem ac pedes,
oculiq; ac lingua medicum efficiunt, Tum etiam, vt regat
ex Ares totus lech opus habent: Nam in hoc (mihi
crede) sita est facultas, potestas ac tota
denique ars medicorum.

DB

17

DE GRADIBVS ET COMPOSI- TIONIBVS RECEPTORVM THEO- PHRASTI PARACELSI LIBER SEPTIMVS.

CAPVT I.

Actenus quæ ad cõparan-
dam fabricã damq; huius deorsu huius ma-
teriam atinebant tractauimus, nunc
denum structuram ipsam aggredia-
mur, idq; in hanc sententiam. Prædi-
cti gradus, vt ad compositionem ve-
niant, in primis notandũ est: Quod
habet receptum eò dirigi deduciq; o-

Regula

portere, vt æquales cum morbo vires habeat, ex quo gra-
dum obseruari conuenit, quo in componendis receptis sim-
plicia per se sola plus satis debilia sunt minusq; sufficiunt:
Quibus equidem ita sese habentibus, sic institutum deest
esse medicum, vt eiusmodi rationes quam optime sciat, &
velut in promptu habeat, videlicet: Vnum idemq; arcanũ
septennero in plus minus trecentas distribui herbas, quæ
singula, si in vnũ cõferas, tum demũ perfectũ atq; adeo in-
tegrũ arcanũ adest: Quandoquidẽ, omne perfectũ medica-
men arcanũ est. Cuiusmodi quiddã de origine morborũ ac
rerum natura ego instituo, sitq; porro talis demõstratio vo-
bis exẽplo: Quæ admodũ ferme plures quã ducẽt febris.
vni speciei sunt, et tamẽ vna sola atq; eadẽ per omnia febris
est, ex quo cõsiderandũ, vt in tot speciebus simili quocq; mo-
do ipsa eiusdẽ distribuãt cura: Nam quoties morbi species,
toties eiusdẽ eò diuerso simplex: Hinc duo oriunt medicò-
rum genera: Alterũ naturalium: Alterũ experimentatorũ:

*Arcanũ tres-
centis herbis
quandocq;
constat.*

Febris 100.

I ij Quo.

Arcanum quid. Quocirca in hoc libello nihil tam considerari debet, quam id solum, ut virtus in arcanum ear, & quoties morbus, toties item arcanum, & in speciebus nihil omnino agendum, nisi forte naturali, quid utriusque agant, sit perspectissimum.

CAPVT II.

Porro autem obseruandum, hunc componendi modum in solis virtutibus consistere, ut hæc perfectæ & integræ fiant: Si quidem centaurea febres pellit, simili modo etiam nec tar albuginis, sic quoque harmel minus, & præterea plura alia:

Verum enimvero in recepto bene componendo has virtutes in vnum conferas necesse est, ut quotquot simplicia contra febre nata sunt, in vnum traducantur contra hanturque arcanum, id, quod tam demum contra febres arcanum est. Similiter est etiam in alijs morbis: Eodem modo considerandi & morborum gradus, sic ex dolibus proficitur compositum, hoc est, ex virtutibus. Præterea in paralyti, lauandula summum est magisterium, nec non melissa quoque vni est, uerum tamen illo minus sit, porro alo in loco, idque in ipsa etiam paralyti, ut melissa, quam lauandula sit posterior multaque polleat virtutibus magis: Hinc sæpenumero contingit ut primum idemque simplex in vno eodemque morbo alterum iuuat, alterum nequaquam, nonnunquam vero ali-

quid morbo demit, nec ipsum tamen morbum idcirco totum sanat: Nam in paralyti ipsum etiam aurum, si rectè administrat, medicina est, nec non viticella, bethonica, mafforea, cum plumbis alijs, interdum enim sumpta prodest bethonica, interdum non: Nonnunquam si castoreum usurpes iuuat, nonnunquam usitatum, prodest omnino nihil: Aliquando ceteris omnibus deficientibus, ualet pipere: Sepe etiam pipere languente, administratum conseruitur phur-

tis

ris oleum: Accidit deinde nonnunquam, ut pinguedines reliquis omnibus in castum adhibitis, usum patet, profint: Quocirca sciendum, uirtutes arcanorum in primis indagandas esse, tam in paralyti, quàm in alijs morbis: Neque uero caliditatem, uel etiam frigiditatem ipsam, sed solum ingentum ab illa nato.

CAPVT III.

Haud dissimili modo est in caduceis quoque, in quibus etiam non pauca sunt trium primarum species, quæ quidem totidem etiam contra caductum species exhibent, quarum equidem alia nunc ualet, alia alia: Item quædam ex his alijs profunt, alijs tantum abest ut profint, ut etiam damni usum patet inserant, ut sunt, qui ex visco curantur: Quidam ex corallis, alij ex ceruicola, nonnulli ex vitreolatis, & his similibus: Quocirca præcipua uobis hæc fundamenta intelligenda tradidimus quibus quicquid omnino solidi saltè superstruitis. Haud facile corruet, nempe, ut Archæus ille nature, ante omnia ad primè dinoscatur, cū in microcosmo, tum etiam extra hoc est, utrorumque anatomia, quemadmodum in anatomia mundi & morborum abunde satis ego indico: Ex hoc namque uera ac solida cuiusque sani ac perfecti medici exercitio eruditio, cui deinceps tutè, uelut sacre cuiusdam antecore inniti potest. Sunt enim sæpenumero multæ res ad aliquem morbum iam utiles & profunt, iam omnino inutiles et noxiæ, id uero compositum ex corpore dat, ad quod hunc fiat in modum, ut singula, quæ ad totum morbum, unà cū omnibus eiusdem speciebus continent, nimirum hinc inde, congerantur, quo facto, omnes morbi species in uno illo comprehendantur composito. Nam, ut supra dictum est, quotquot morborum sunt species, totidem etiam simplicia,

I iij ex

Centaurea febres pellit.

Cera paralyti.

Mafforea aurum cura moris.

Ceruicola est species opis de corde cert.

ex quo necessario sequitur, vt medicus natura libros cōpone-
re volens, omnes & morborum & rerum species per anatō-
miā probe dinoscat. Nam tum demū, et est, et dici medicus
experimentatorumq; parens iure potest, idq; ea ratione,
qua prædictum est, duplex esse medicorum genus: Natu-
ralium & experimentatorum. Naturalis ad telicūm verte-
tere loricam scit, medeturq; per species: Experimentator
autem suo innititur composito ab illo sibi præscripto, per
omnia fere similis ei, qui bibere vinum nouit, excolere au-
tem vineam nescit, nec tamē idcirco minus bene bibit atq;
is, qui etiam probe excolit. Qua quidem ex re, hæc tria ca-
pita sic absoluta velim in hac, quod vnica ac vera vniūsq;
generis medicorum tam experitorum, quam in experitorū
basī, ex vtrāque cum morborum, tum etiam rerum natu-
ræ anatomia cōstare oportet, sine qua quicquid sit, tam est
improbū atque audax, vt nihil sit magis.

CAPVT III.

SED vt ad rem redeamus, eadem sane via, qua
prædictum est etiam hic notabis, nempe in Per-
sica quoq; vim esse consolidatiuam: Nec min⁹
in aristolochia: Et simili modo in plantagine
quoq; ac complurib; supra quadringētis alijs:
Veruntamen horum vnaqueq; suam nihilominus virtu-
tem habet propriam, ac peculiarē quandam curandi ener-
giā ac vim, quam, vel celerius, vel tardius, pro vt natura
innatum est, medetur, modo hæc, modo alia: Proinde hic
notandum, quotquot in ipsa quoq; ehiurgia morbi (seu
quas vocant passionē) sunt, totidem etiam ē diuerso esse
species: Haud dissimili modo temporū quoq; ratio habet,
vt aliud quidē curam aliquouisp; differat, aliud opem quā-
pri-

primum admittat, Vnde obseruatione dignum est, veram
atq; adeo perfectam cuiusq; vulneris curam, aut viginti-
quatuor horas, vel tres etiam dies, aut in maximis, nouem
quoque necessariis exposulare, sed si etiam id quantum-
cunq; temporis non sufficiat, quid tum postea, nihil certe
aliud hinc, quam quod simile receptum non probe (vt de-
buerat) compositum esse iudicabis: Sunt enim alia, quæ ra-
tione quidem vnius solum dici ac noctis spatio curam ac-
celerant, sunt præterea, quæ integrū etiam desiderant men-
sem, nonnulla vero annum transiliunt: Quæ quidem om-
nia ac singula simul in vnum cōferas oportet, si ad præscri-
ptum qualecunq; tempus (id quod certissimum est futu-
rum) curari vulnus velis: perinde etiam in huiusmodi atq;
apostematibus eadem sunt tempora animaduertenda.

Eiuscemodi laxatiuorum quoq; ratio est, in quibus quic-
quid componi debet, præterea, quæ in superioribus libris
velut suspensa manu tractauimus, hoc quidem pacto intel-
ligendum est, quod vniuersa laxatiua quotquot sunt, so-
lummodo vnum etiam laxatiuum existunt, purgantq; per
species, secundum autem complexionē nequaquam. Si
militer & in confortatiuis, atq; item alijs iudicandum est.
Porro autem his quoq; adijciendum censeo id, quod sum-
ma est obseruatione dignum, nempe, nonnulla quidem est
se simplicia, quæ radicem atq; adeo rem ipsam, quam pro-
xime virtutibus attingunt, in vniuersum: Ex quibus pura
quatuor, aut quinque, omnis virtus in vnum confici tradu-
ciue potest: Neque tamen idcirco in omnibus est hoc sim-
plicibus, quandoquidem etiam inter hæc non pauca abie-
cta (vt ita dixerim) ramenta sunt, quæ cum per se penitus
nullius frugis existunt, inconcinnum quiddam atq; adeo
superuacaneum velut abortum in ipsis statuerent vsurpa-
ta receptis: proinde hic in hanc concludo sententiam,

Decete

Decere eum qui perfectus et dici et vere esse medicus velit, ut principaliora sibi lae præcipua naturae simplicia, ab inutilibus eiusdem (quæ dixi) ramentis probe discernat, ne præteritis his, aut minus intellectis, confusum quoddam receptorum chaos id quod fieri solet exoriatur.

CAPVT V.

HArum rerum omnium gratia liadus in anatomiam positus est, & quemadmodum coloquintida, turbitis, hermodactili, lazuli, thereniabin, &c. se in suis separant operationibus, sic etiam liadus perinde, ut utraq; contineat anatomia se separat. Quamobrem neq; colera, neq; phlegma, nec sanguis, aut melancholia purgationis ergo consideranda sunt: Nam in solo sanguine purgando, uel supra quadraginta obseruanda ueniunt: Similiter & in alijs quoque. Proinde ex anatomia numerus, non ex humoribus procedat, necessum est. Vbi quoque sciendum, quod in hoc doctum oportere esse medicum ut sciat quid purgare uelit ac debeat, uerum id solum anima duentat, ut anatomia laxat uia ad morbi anatomiam se compareret, planeq; ex aduerso eat. Ex quo sequitur, id solum euacuandum, quod in anatomia contrarium, ac uelut hostem agit: Neque enim in purgando quemadmodum visum est medico, res procedit, sed sicut naturæ, nisi ipsam placeat, ut qui lesbia regulam sequi nolit: Nam ad amulsim (ut prouerbium habet) applicandus est lapis non ad lapidem mulsis, cui quidem rei, ita se accomodat medicus, neq; præceptorum aliquid, puta choleram, uel phlegma uicinetur euellere, sed solum id, quod naturæ aduersum est, aggrediat. Quamquam omnes inter se virtutes discernitæ sunt, & nulla in se penitus integra est, id quod est in consolidatis prædictum: hæc namque uulneribus medetur, illa rupturam sanat, alia curat uicera, alia ferpiginem

piginem, quædam autem syrones: Quod quidem uniuersum ex dissipata ac lacera quodammodo proprietate naturæ, quæ sic dissecta est, ut nullam habeat integram uirtutem, in se prouenit: Vera namque ac perfecta consolidatio, non rupturas solum & uulnera sed etiam uicera ac syrones, et quicquid deniq; eius est generis curare debet: Sed quia distracta est uirtus, alia in hoc ualeat, alia in alio, idcirco medicus in eo esse peritus debet, ut discernitum & disparum illud, huc illucq; diuisum in unum rursus contrahat: Neq; hoc in sicis solum, uerum etiam in omnibus alijs uirtutibus. Ad hæc cuiusq; etiam elemento ad eum, quo matrix eius condita est modum: Nam anatomiam perfectè adiuuat, unde obseruandum hic, ut uirtus totum curet morbi genus, quo perfecta anatomia simul consistat.

Perfecta anatomia est sicut in uirtute.

CAPVT VI.

Quemadmodum igitur dictum est de anatomijs necessarium esse in modo componendi, ita etiam potè notanda est processus institutio, cum enim homo microcosmos sit, quatuor anatomijs comparari oportet, quarum quidem ea dominatur, quæ insensibilis est, & insidias struit: Atq; hoc est liaster. Idq; in hanc sententiam, in mineralibus hæc anatomix consistunt ex quatuor elementorum matrixibus: Proinde in confortatiuis inter alias exigua uirtus, quæ omnia est, sumi debet in prima: in secunda uero quatuor genus tereniabin: in tertia cheiri: in quarta saphirica granata, quæ si in unum componantur, aut tota cuiusq; matrix uirtus simul conferatur, tum demum confortat medicina, quemadmodum Anadus exquirat: Cum enim quatuor in se simul conueniant, tunc anatomia perfecta aduersus eum est morbum, estque tunc Anadus balsamo naturæ similis,

K qui

qui ex æquo tam curat, quam conseruat: In harum namque rerum microcosmus integer quidem sit Ares oportet, id quod citra dictam compositionem nullo fieri pacto potest, quandoquidem in hoc liquor naturæ eiusque virtus, quam venaris, consistit.

CAPVT VII.

Sed quia demonstrata iam sunt virtutum facultates, obseruabis item, appetitu quoque non nihil laborare naturam, priusque enim totus fiat Ares, inimicitias quasdam in seipso gerit Archæus per suum Ilech aduersus microcosmum, & pari modo intelligendus est, ut is, cui alia quidem fordet mulier, alia vero nequaquam, cum tamen sit in vtrisque vnum & idem, id medico considerandum non est: Nam vbi curat Archæus nauſeam simulat, suamque ipsius naturam ac opus proprium odio habet, in eo Medicus, vtriusque minister, Archeicam illam abominationem frenare non potest: Quapropter in modo componendi, scire necessarium est sepe numero contingere, quod Archæus anatomiam suam vna quidem re, altera uero nequaquam vult habere compositam: Atque is componendi modus spagiricis gradibus dinoscitur: Nam si in ea Archæus fuerit uictus, hoc est, in suo Ilech, tum perinde est, atque si cui mulier, non nisi splendido ac uarie gato, placeat ornata uestitur: Nam hoc ex philosophia cognoscitur, ob nihil aliud constituta esse arcana, nisi ut tali ornata cultusque erga Archæum utantur: Idcirco etiam sepe numero arcana nullam, nisi prius in se ipso desinat permitti operandi facultatem: Proinde in supra dictis hisce solummodo uis atque efficacia cum Archei, tum etiam arcana intelligenda est.

CAPVT

CAPVT VIII.

Rorro, ut tandem etiam de anatomia consolidatiua non nihil dicamus, quo pacto componi debeat, ut omnes in ea virtutes existant: Notandum quod hic semel accipiendus est totus maior anthos, neque, qui non ex vna tantum matrice, verum ex quatuor prognatus sit, id quod de tartaro dici potest: Quandoquidem ex eo separant se, non tamen fracturæ incarnatiua, quemadmodum consolidatiua vulnerrum atque omnium denique ulcerum eiusque generis aliorum perfecta consolidatio, vnum quodque uero in propriam partem iuxta anatomie distributionem: Quælibet autem pars id curat, quod anatomie ipsius subiacet. Ceterum antequam separate sint partes, consolidatiuum ad omnes morbos chirurgicos est generale: In uno namque eo qua druplicia sunt mineralia simul, id quod omnibus medicinae candidatis summa est obseruandum industria. Eiusmodi est enim cheiri quoque, quæ idem, etiam ex quatuor matricibus provenit, quadrupliciaque in se minutaque Iliastis mysteria continet: Vnde super octuaginta quoque partes ab eo separantur, ad totidem etiam morborum species usurpandæ. Atque isthæc quidem sunt magna illa, quibus ego haud iniuria ex natura, glorior, suntque horum adhuc etiam plura: Quocirca toties anatomie seriem ad præscriptum usum perstringere non est necessarium, cum in hoc viuere per se comprehendatur.

Tartarus est
Maior Anthos
consolidatiuus.

Octuaginta
species morborum
curat
cheiri.

CAPVT IX.

In compositione autem omnia incarnatiua ex mercurio procedere debent, similiter quoque omnia laxatiua, mundificatiua, conseruatiua & quicquid huc attinet, ut integer balsami more

K ij con.

1 conferretur Ares. Quicquid autem porro aut confortat,
 2 aut acuit, aut prolongat, ex sulphure fieri oportet. Præterea
 3 quicquid, vel incarnandi, vel corrodeni, vel consolidan-
 di id quod fenel apertum est munus occupat, ex sale mer-
 curiali, hoc sit necesse est. Sub his itaq; tribus, omnium mor-
 borum comprehenditur curæ: Quælibet nempe ex hisce
 tribus composita, ut in oculis, hoc sal esse me-
 curiale oportet. Similiter in vulneribus laxando, balsamo conseruando
 necesse est, per minimum corporis id fiat: Quicquid vero
 præter hæc est, hoc totum sulphur operatur. Cæterum qui
 cuncq; horum trium anatomiam in suum llech conulerit,
 isa ranam habet eiusmodi, ut nullo præterea medicamine
 omnino opus habeat, tantum abest, ut post adeptum hoc,
 vel theoreticam, vel physicam subinde peruestigare sit neces-
 sarium. Et quamuis hæc qualiscunq; demonstratio his,
 qui se medicorum nomine passim vendicant, obscuriter for-
 tassis, atq; ob id etiam lectu inutilis existat, nihil morantur,
 neq; præterea eos alia dignam responsione, nisi quod ob
 ipsorum impentiam exculatos nos volumus. Itaq; quicquid
 post hæc vel scripturi sumus vel quocunq; modo tradituri,
 hoc quale quale est, solis dedicamus (quos vocant) artistis,
 quibus equidē, vel soles (quod dicitur) abstergere nō est
 digna facultas medica indocta. Verum interim tamen isti
 am rogatos velim iuniores medicinæ candidatos, ne ista
 scribendi obscuritate commoti, vel terreantur, vel despe-
 rent: Sed potius artes indagare spagyricas studeant, qui-
 bus edocti, huius scripti nostri rationem atq; adeo funda-
 mentum abunde percipient: Prætereane quisquam hic
 nos iudicet nostrarum scilicet solummodo vinum nomine,
 ut quæ sotijs suppetijs atq; aliorum omnino ope carcant.
 Ego enim vero arbitror ac verè affirmare aulim, alios qui
 aduersus me libellum cui Laudanum sanctum titulus est,
 conscripserunt, nec semen ipsos quidem intellexisse, nec

eos, à quibus ipsi suo tempore acceperunt vniuersa: Qui
 cum in me suis gerris debacchati sunt, id quod iisu plane
 (ut aiunt) Syraculio excipio, tantum abest, ut me male ha-
 beat, probe iam, cum libellum meum, tum etiã vniuer-
 sum medicinæ meæ fundamentum, non expugnatum mo-
 do ac laceratum, verum etiã penitus euersum autumant,
 Et me quoq; omnino iam oppressum sibi pessime persua-
 dent, haud cogitantes, interim & se & eos, à quibus ipsi sunt
 edocti, quibusq; inniuntur à me dudum antea superatos.
 Tametsi inter alia præcipuum hoc ac summum est eorum
 aduersus me argumentum, sensisse ita veteres: Vt etes ita
 scripserit: Quam quidem veterum autoritatem non mo-
 do non magnifacio, sed etiã rem ipsam potius probe ex-
 cutiendam, atq; ipsa quoque scripta eiusmodi in seipsis
 sunt exacte discutienda censeo. Et in hanc sententiam, tum
 ipsis, cum ipsorum alleclis responsum volumus, planeq;
 persuasum habemus, non ipsos modo, verũ vniuersos etiã
 am suos conatus, quoniam nauici sunt, insitit nucis, quæ pri-
 dem fuit, pridemq; desijt, in nihilum abituros. Ex
 plicit foeliciter liber Theophrasti de gra-
 dibus & compositionibus rece-
 porũ ac naturalium,

FINIS.

De magnis
 composi-
 to.

ERRORES IN EPISTOLA.

Folio	2.	Pagina.	2.	Columna.	4.	num corpora
	2.	pa.	2.	col.	6.	indis
	2.	pa.	2.	col.	8.	Palestina
	2.	pa.	2.	col.	9.	senio confecta
	2.	pa.	2.	col.	26.	quod istos
	2.	pa.	2.	col.	27.	similimi
	4.	pa.	1.	col.	19.	ducant, queant
	4.	pa.	2.	col.	1.	extrema
	4.	pa.	2.	col.	3.	ab æterno
	4.	pa.	2.	col.	12.	immerfa
	4.	pa.	2.	col.	26.	violenter
	5.	pa.	1.	col.	31.	Qualitates non esse in actu, apparet
	5.	pa.	1.	col.	37.	ipsa reducere
	5.	pa.	2.	col.	36.	dictu est

LIBRO PRIMO.

Folio	7.	Col.	14.	mentalem
	1.	col.	24.	Itaforum
	11.	col.	18.	conueniat
	13.	col.	25.	alias reputantur
	23.	col.	4.	graduum signa
	42.	col.	12.	ad formam
	44.	col.	26.	aristolochiæ
	45.	col.	15.	agrimonix
	45.	col.	7.	caloris
	45.	col.	8.	in hunc modum gummi tractari debet
pagina	48.	linea.	10.	unum habet
	55.		30.	liquoribus aquæ.

